

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem čeku, uradu štev. 13.632.

„Za dvanajstine so glasovali.“

To je danes klic, ki doni iz vseh opo-
zicijskih časopisov in ki naj zreši v
prah in pepel radičevce ter zlasti gosp.
Pucelja, ki je obenem z radičevci glasoval
za dvanajstine. Ni naša naloga, da bi
branili posl. Pucelja ali radičevce, ker
mislimo, da se bodo že znali braniti sa-
mi, pač pa smatramo za svojo dolžnost,
da nastopimo proti tej demagogiji, ki se
uganja z glasovanjem za dvanajstine.

Predvsem bi hoteli poznati tistega po-
litika, ki je pričakoval, da bodo radi-
čevci kot člani vladne večine glasovali
proti dvanajstinam. Ravno tako bi bili
silno radovedni na tistega naivnega no-
vinarja, ki je pričakoval, da bo posl.
Pucelj kot član HSS glasoval proti dva-
najstinam. Naj bo naša politika še ta-
ko mizerna, toda takega naivnega ni v
njihovih vrstah. Zato pa je tudi vse za-
čudenje nad glasovanjem radičevcev na-
rejeno in nepristno ter preočitna njego-
va tendenca.

Zagrešili bi grdo neresnico, če bi de-
jali, da so dvanajstine dobre. Nasprotno
smo globoko prepričani, da so slabe in
da ne vzdrže objektivne kritike. Vseeno
pa se prav nič ne čudimo, da so radi-
čevci glasovali za nje, ker je bilo v ti-
stem času, ko so vstopili v vladno, jasno,
da bodo za nje glasovali, pa magari, da
bi bile še slabše, kakor pa so.

In odkrito rečeno, ne moremo jim niti
zameriti, če so glasovali za dvanajstine.
Radičevci so vstopili v vladno zaradi ideje
sporazuma, zaradi pomirjenja med Hr-
vati in Srbi ter pozitivnega sodelovanja
pri izgradnji države. Da bo ta velik cilj
dosežen že s samim dejstvom njihovega
vstopa v vladno, more misliti le političen
otrok, javno govoriti pa samo političen
špekulant. S sporazumom je bil ustvar-
jen nov položaj za bodočnost, dva-
najstine pa so plod preteklosti. Se-
le tedaj, ko bodo radičevci aktivno
sodelovali pri izgradnji novega prora-
čuna, šele tedaj bo mogoče objektivno
reči, če je njih glasovanje za proračun
škanjal ali ne!

Končno so radičevci v vladi komaj pol
meseča. Pričakovati, da bi radičevci v
tem času naredili čudeže ter kar v 14
dneh izvedli davčno enakopravnost, ni
več naivnost, temveč demagogija. Po-
slanci SLS vedo to jako dobro. Vsaj so
bili oni lani tri mesece na vladi in ven-
dar niso mogli storiti drugega, ko da
so pripravljali nove zakone. Kdor
pride na novo v vladno, mora pač požreti
vse grehe prednika in zato so morali
radičevci prevzeti sedaj ravno tako gre-
he samostojnih demokratov, kakor je
morala svoje dni Davidovičeva vlada
prevzeti grehe radikalne vlade. In če
»Slovenec« to namenoma prezre, potem
ne dela sebi časti, ker uganja demago-
gijo.

Toda neprimerno večji je greh našega
mladinskega tiska. Sedanje dvanajstine
so plod prejšnjih, pri katerih so mladini
aktivno sodelovali in za nje tudi glas-
ovali. Najgrša hinavščina je zato, če so
danes mladini nad dvanajstinami ogor-
čeni, ker so vendar te plod tudi njho-
vega dela.

Mladinska hinavščina pa je še grša,
zakaj kljub vsej svoji slabosti so seda-
nje dvanajstine znatno boljše od prejš-
njih. Davek na ročno delo je znatno
omiljen, g. Pucelj pa more poleg tega
reči, da je on glasoval za polmilijsko
podporo spodnjestajerskim zadrugam,
dokler so poslanci SLS glasovali dejan-
sko proti. Sedanje dvanajstine pomenijo
torej dejansko izboljšanje, čeprav silno

Skupščina gre v torek na počitnice.

UTRUJENI POSLANCI.

Beograd, 1. avgusta. Narodna skupšči-
na mora rešiti še zelo važno stvar, na kar
bo odšla na počitnice. V zadnjem času
po sestavi nove vlade je delala skupšči-
na z velikim naporom. Zato je potrebno,
da odidejo poslanci na odmor. Borba sa-
ma za časa krize, ki je privedla do spre-
membe režima, je narodne poslance tako
utrudila, da je bila skupščina zadnje dni
zelo slabo posečena. Poleg predsedništva
in govornikov je prisostvovalo sejam
skupščine največ 20 do 30 poslancev. To
je dalo povod, da so mnogi člani vladnih
skupin zahtevali spremembo poslovnika,
da se stavijo v vprašanje tudi sami man-
dati vseh onih članov parlamenta, ki
brez tehtnega vzroka izostanejo od sej.

Pretela je nevarnost, da se večina po-
slancev razide in da skupščina ostane
brez kvoruma. Zato je skupščinsko pred-
sedništvo podvzelo vse mere, da to pre-
preči. Izdalo je skupščinskemu kvestor-
ju nalog, da ne sme narodnim poslan-
cem izplačevati dnevnice vse dolje, dok-
ler skupščina ne dovrši svojega dela.

Včeraj je bil v skupščini dan inter-
pelacij. Ker je bila diskusija o tem kon-
čana, preostane na dnevnem redu samo
še tiskovni zakon. Včeraj popoldne je
predsedništvo narodne skupščine pozva-
lo šefe grup, da se z njimi sporazume,
kako se bo vršila debata o tiskovnem
zakonu. Predsedništvo je zahtevalo, da

šefe grup pristanejo na to, da dela skup-
ščina danes in jutri (t. j. v nedeljo), tako
da bi bila skupščina odgodena že v pon-
deljek.

S tem predlogom pa niso soglašali šefe
opozicije, misleč, da se more tiskovni
zakon donesti tudi takoj, ako izpadejo
iz njega one odredbe, ki napravljajo za-
kon težkim. Predsedništvo na te zahteve
opozicije ni moglo pristati in tako so
sklenili, da se današnji dan posveti delu
zakonodajnega odbora, ki se bo bavil s
tiskovnim zakonom. V ponedeljek pa bo
tiskovni zakon predložen skupščini, ta-
ko da bodo že v torek nastopile skup-
ščinske počitnice, ki bodo trajale do 15.
oktobra.

Takoj v začetku počitnic bo vlada re-
šila nekatera važna vprašanja v pogledu
spremembe uradniškega aparata z no-
vim režimom. Vlada bo rešila vprašanje
velikih županov, ki se imajo postaviti
v prečasnih krajih. Razen tega pa bo
rešila vlada tudi vprašanje državnih pod-
tajnikov.

V vprašanju velikih županov obstojijo
v vladi različna mnenja. Predsedstvo HSS
je imelo sinoči s svojimi ministri krajšo
konferenco, ki je razpravljala o tej stvari.
Skupščina se bo ponovno sestala 15.
oktobra. Na tej seji bo prečitán ukaz o
zaključitvi poletnega zasedanja. Novo za-
sedanje bo otvorjeno 20. oktobra.

INTERPELACIJA POSLANCA ANDJE- LINOVICA.

Beograd, 1. avgusta. Poslanec Grga
Andjelinović je naslovil na pravnega mi-
nistra kot zastopnika ministrskega pred-
sednika interpelacijo glede proslave ti-
sočletnice hrvatskega kraljevstva. V in-
terpelaciji pravi, da je s kronanjem To-
mislava hrv. narod vstopil preko svoje
plemenske države kot faktor med ostale
narode in kulturne države Evrope. S tem
velikim činom je bila odbita invazija
Madžarov na naše ozemlje. Kronanje
kralja Tomislava in akt proglatitve Hr-
vatske za kraljevino je eden največjih
datumov v narodni zgodovini vsega ju-
goslovanskega naroda. Radi tega prosi
pravnega ministra, naj mu na prvi seji
narodne skupščine odgovori, ali name-
rava kraljevska vlada vzeti v svoje roke
inicijativo, da se tisočletnica hrv. kralje-
stva proslavi dostojno kot državna in na-
rodna slava.

PORAST DINARJA.

Beograd, 1. avgusta. Nagli porast di-
narja v Curihi povzroča veliko skrb v
finančnih in političnih krogih. Narodna
banka je podvzela na beograjski borzi
vse korake, da bi preprečila nagli po-
rast dinarja. Narodna banka nastopa kot
glavni kupec vseh inozemskih deviz in
skuša na ta način zadržati nagli porast
dinarja.

malenkostno, toda vseeno izboljšanje.
In mladini so proti izboljšanim dvanaj-
stinam ogorčeni, za slabše pa so glas-
ovali. Ali treba še bolj vidnega dokaza
popolnega propadanja mladinske poli-
tike?

Ni prijetno glasovati za dvanajstine,
toda še vedno lepše glasovati za nje, ko
pa pred glasovanjem zbežati iz dvorane,
kakor so naredili nekateri samostojno
demokratski poslanci. Je namreč lepše
možato prevzeti na sebe tudi neprijet-
nost, ko pa figursko pred neprijetnostjo
ubežati.

Je sicer mogoče, da bo naši slovenski

Na včerajšnji borzi je bil promet zelo
velik. Zaključkov je bilo okoli 30 mili-
jonov. Večino deviz je kupila Narodna
banka. Povodoma tega važnega proble-
ma, ki se pojavlja v momentu pred iz-
vozno sezono, je finančni minister izja-
vil, da je ministrstvo preko Narodne
banke interveniralo, hoteč preprečiti
skok dinarja, ki bi bil škodljiv za naše
gospodarstvo. Naši gospodarski krogi
naj ne bodo v skrbeh, ker bosta finančno
ministrstvo in Narodna banka znala pre-
prečiti vsako špekulacijo s porastom di-
narja.

DAVIDOVIČEVEC — POMOČNIK FIN. MINISTRA.

Beograd, 1. avgusta. Kot kandidata za
pomočnika finančnega ministra omenja-
jo g. Samuela Kocijana, predsednika fi-
nančnega upravnega sodišča. Ker je g.
Kocijan član Davidovičeve demokratske
stranke, je bila z več strani izražena že-
lja, da g. Kocijan zavzame to mesto.

STAVKA ANGLEŠKIH RUDARJEV ODLOŽENA.

London, 1. avgusta. V spodnji zbor-
nici je Baldwin izjavil, da so lastniki
rudnikov pristali na odgoditev odpove-
di kolektivne pogodbe za 14 dni. Iz-
vršni odbor rudarjev je izdal naredbu,
da se z delom nadaljuje.

opoziciji kričanje o glasovanju radičev-
cev za dvanajstine trenutno nekaj kori-
stilo, toda drugo vprašanje je, če ne bo
SLS nekoč še sama obžalovala, da je
propagirala nekoč to kričanje. Ambicija
SLS vendar ne more biti v tem, da bo
večno le opozicijska stranka, da se bo
večno ponašala s tem, da nima pri se-
stavi proračuna besede. Enkrat bo tudi
SLS morala misliti na to, da pride v
vlado, da glasuje za proračun in za dva-
najstine.

Kako pa se bo tedaj obrestoval dema-
goški klic: za dvanajstine so glasovali,
pa je drugo vprašanje.

Seja skupščine.

Beograd, 1. avgusta. Dopoldanska seja
skupščine se je pričela šele opoldne. Na
dnevnem redu je bila interpelacija posl.
Drag. Rankovića glede takozvane ben-
cinske afere, ki je zelo komplicirana. O
aferi je govoril zelo obsežno minister so-
cialne politike Simonović. Nato je govo-
ril še Gjuričić, da je interpelacija brez-
predmetna, ker je stvar že zastarela. Z
njegovim govorom je bila dopoldanska
seja zaključena.

POPOLDANSKA SEJA.

Beograd, 1. avgusta. Seja skupščine se
je popoldne ob 18.30 nadaljevala. Na seji
se je nadaljevala debata o interpelaciji
Dragotina Rankovića glede izplačila za
bencin tvrdki Rajković. Prvi je govoril
Milan Nikolić, ki je navedel nekoliko
podatkov o tej interpelaciji in še nekaj
drugih zlorab z bencinom. V imenu cele
opozicije je predlagal sledeči motiviran
predlog za prehod na dnevni red: Na-
rodna skupščina zahvaljuje, ker je bilo
z navedeno interpelacijo preprečeno ne-
zakonito izplačilo, s katerim bi bila dr-
žavna blagajna oškodovana za blizu 5
milionov dinarjev, zahteva, da skupšči-
na pred donešenim zakonskim načrtom
proti korupciji, s katerim bi se plačkanje
države in naroda že v korenini zatrla,
preide na dnevni red.

Radikal Živković v zvezi z bencinsko
afero napada prejšnje ministre Kuma-
nudića, Jojića in Behmena in pravi, da
so preganjali lisice, ali so pregnali vol-
ka. Ko so bili omenjeni gospodje mi-
nistri, so podpisali rešenje, da se Rajko-
viću izplača vsota. Jojić kot minister
prehrane je sklepal razne pogodbe za
nabavo bencina. Živković vprašuje Joji-
ća, po kateri ceni je nabavljaj bencin? V
imenu radikalov in HSS predlaga prosti
prehod na dnevni red.

Kumanudić, bivši finančni minister, iz-
javlja, da ni nikdar podpisal odloka o
tem izplačilu, da je zavrnil vse advokat-
ske intervencije in da je bilo Rajkoviću,
odnosno Jadranski banki, izplačano 15
milionov dinarjev šele po njegovem mi-
nistrovanju.

Rista Jojić, bivši minister prehrane in
obnove zemlje, popravlja Živkovičeva iz-
vajanja in pravi, da je on kot minister v
koalicijski vladi pok. Vesnića, v kolikor
je bil takrat delegat nezavisne skupine
Črnogorcev, sklenil pogodbo za nabavo
bencina, ki je bila daleko nižja. O tem
se more vsakdo prepričati v arhivu tega
ministrstva.

V imenu vlade izjavlja minister soci-
jalne politike Simonović, da sprejme
prost prehod na dnevni red, katerega
je predlagal Živković. Predlog je bil
sprejet z večino glasov. Seja je bila za-
ključena ob 20.15. Prihodnja seja se vr-
ši v ponedeljek ob 17. popoldne.

Opozicija je burno protestirala in
zahtevala, da se vrši seja skupščine da-
nes. Dnevni red ponedeljkove skupščin-
ske seje je sledeči: 1. Razprava o po-
ročilu odbora za oddvajitev občine Male
Rniske in Savne. 2. Pretres poročila od-
bora za proučevanje zakonskega predlo-
ga o spremembi teritorialne pristojnosti
kotarskih sodišč v Zvorniku, Bjelini in
Brčkem. 3. Pretres poročila odbora za
proučevanje zakonskega predloga o na-
rodnem priznanju za narod zaslužnim
možem in končno razprava o tiskovnem
zakonu.

FINANČNI MINISTER NA BLEDU.

Beograd, 1. avgusta. Finančni minister
Stojadinović potuje danes na Bled, kjer
bo sprejet od Nj. Vel. kralja v avdienco.

Srbski zemljoradniki in HSS.

V zadnjem času se mnogo govori, da so bodo tudi srbski zemljoradniki pridružili radičevcem in posl. Pucelj je v svojem govoru v skupščini to tudi omenil. Na drugi strani pa poročajo naši strankarski listi pod vplivom svojih strankarskih računov, da je kaj takega popolnoma izključeno in da so zemljoradniki nad radičevce ogorčeni ter da jih zmerjajo kot izdajalce. Posledica teh nasprotujočih si vesti je, da je naša javnost v tej stvari popolnoma netočno informirana. Priobčujemo zato članek, ki ga je priobčil vodilni član srbskih zemljoradnikov inž. M. Jakovljevič pod naslovom »Na novi poti« v »Venkovu« in ki se glasi:

»Najnovejši dogovor med Srbi in Hrvatimi je posledica obojestranskega spoznanja višjih držav in narodnih potreb v korist napredka in normalnega razvoja naše države.

Vstop Radičeve stranke v belgajsko vladno večino in preokret v političnem mišljenju njenega voditelja se presoja v političnem svetu na vse mogoče načine. Za nepoučene je bil v resnici presenečenje, za stare optimiste, verujoče v končno zmago kmetijskega gibanja v Jugoslaviji, je v zadoščenje in pomirjevalen odih po neplodnih nacionalnih bojih, ki so potisnili v ozadje interese poljedelcev.

Za široko javnost je morebiti presenečenje, z nekaj senzacije, da se je prelevil iz večerajnjega oponenta nakrat vladni mož, iz konspiratorja pozitiven politik, nas pa mora predvsem zanimati to, da prihaja velika, močna in dobro organizirana kmetijska stranka zopet v eni slovanski državi do vladnega krmila in do sodelovanja na konstruktivnem delu.

Da je, upajmo, likvidiran stari srbsko-hrvatski spor, mora vsakega Slovana in vsakega prijatelja miru med narodi in v narodu samo razveseliti. Danes je gotovo, da je s sedanjim sporazumom med Srbi in Hrvatimi pomirjen plemenski spor, ki je ogrožal našo državo in da je sedaj utrjen mednarodni položaj Jugoslavije. Nas zemljoradnike pa zanima poleg tega v prvi vrsti to, do katere mere bo mogel St. Radič uveljaviti na parlamentarnem polju svoj kmetjsko socialni program v zvezi s stranko, ki je naravnost reprezentantka proti revežem naperjene gospodarske in socialne politike in do katere mere bo mogel Radič in njegova delegacija uveljaviti zemljoradniške zahteve proti gospodarski in socialni liniji liberalistične

politike radikalov, s katerimi je danes vezan po političnem zavezništvu. V tem je danes naloga Radiča. In kakor jo izvede, jo izpričujevala njegove zmožnosti.

Verujemo, da ostane zemljoradniška osnova Radičeve politike in one hrvatske seljačke stranke neizpremenjena tudi v spremenjenem položaju. Narobe, da se bo njegov kmetijski program uveljavil s pozitivno zemljoradniško politiko, s bojem za razširjenje kmetijskih pravic in za zmago kmetijske demokracije.

Radič nastopa novo pot konstruktivnega dela — nikakor ne v zavezništvu s srbskimi zemljoradniki, kakor bi se moglo pričakovati, temveč s stranko, s katero so srbski zemljoradniki v najostrejšem boju. Toda ravno ta okoliščina mu daje možnost, da dokaže, če je v njem ustvariteljni duh, ker se mu nudi prilika, da ustvari enotno zemljoradniško fronto v SHS. Če bo uporabil Radič v ta namen toliko dela in neutrudljive zgovornosti, kakor jo je uporabil preje za neplodno opozicionalstvo, potem bi mogel doseči tudi ta veliki cilj.

Mislimo, da je v članku Jakovljeviča točno označeno stališče zemljoradnikov do radičevcev. Zemljoradniki se v polni meri zavežajo, da morajo z državnega in narodnega stališča sporazum med radikali in radičevci le pozdravljati, ker je z njim likvidirano nevarno hrvatsko-srbsko vprašanje. Toda tudi iz strankarskega stališča morajo zemljoradniki biti za sporazum, ker stopa vsled njega kmetjsko vprašanje zopet v ospredje. Zato presojaajo zemljoradniki sklenjeni sporazum simpatično. Niso se pa še mogli odločiti, da se v vsakem oziru izrečejo za sporazum, ker hočejo počakati, če ne bo na Radiča slabo uplivalo zavezništvo z radikali. Stališče zemljoradnikov do radičevcev bi se torej na kratko dalo označiti kot: blagohotno pričakuje.

Manj kot srbski zemljoradniki pa so iz lahko razumljivih vzrokov za sporazum hrvatski zemljoradniki. Toda tudi ti ne prikrivajo, da je z državnega in narodnega stališča sporazum dober. Zlasti pa je treba poudariti, da pozdravljajo priključitev slovenskih kmetijev k HSS, tako srbski kot tudi hrvatski zemljoradniki, ker smatrajo eni kot drugi, da pripade slovenskim kmetijem posredovalna naloga za ustvaritev enotne kmetijske fronte v Jugoslaviji.

Naša šola — nadležna beračica.

Vojna in povojna doba je ustvarila iz naše šole, katere je namenjena pouku in vzgoji — pravo beračico, ki je tembolj nadležna, ker berači indirektno potom otrok pri starših. V vojni dobi — tudi še prva leta po vojni — je bilo to še kolikor toliko umljivo in oprostljivo. Da pa ta nadloga še v sedmem letu po vojni ni izginila iz naših šol, je prav žalostno in vredno vse obsodbe.

V tem oziru si je pridobil dvomljivih zaslug prejšnji prosvetni minister Pribečević, kateri je hotel našo šolo brezobzirno unificirati in jo je kratkoma tlačil na svojo Prokurstovo posteljo, da so ji pokale kosti. Toliko in tako ostrih fermanov ni še deževalo nikoli, kakor ravno v njegovi dobi. Birokratizem se je razpasel v taki meri, kakor je ni mogel nikdo niti slutiti. Posebno obilje njegove dobe pa je — beračenje potom šolske mladine. V tem oziru je prekosil menda vse bivše avstrijske vojne in naše povojne birokrate ter je gotovo dosegel v ravnokar minulem šolskem letu — rekord. Zlasti zadnja dva meseca sta bila na višku v tem oziru. Skoro ni minul noben dan — prav gotovo pa nobeden teden, da bi ne prišel nov ferman za beračenje po naših šolah. Enkrat je bil Pomladek Rdečega križa, drugič narodno zdravje, tretjič narodno prosvetljanje, potem boj proti tuberkulozi, nato francoski dan in zopet protialkoholno gibanje itd. Do so bili splošni dnevi in tedni beračenja. Kje so potem pa še lokalni! In vse to se je vršilo zlasti proti koncu šolskega leta, ko je šola najbolj potrebna mirnega in stvarnega šolskega dela, da se učne tvarine izpolni, utrdi in zaključijo! Res čuden šolnik in še bolj čuden pedagog!

Da je tako postopanje vzbudilo med učitelstvom mnogo nevolje, je samoobsebi

umevno. Še bolj pa je umevno, da je naletelo na odpor staršev. Saj so videli, da šola ni več učiteljica in vzgojiteljica mladine, ampak postaja poseben institut za beračenje. To pa ne more roditi ljubezni do šole ne pri otrocih, še manj pa pri starših, katere itak že preveč pritiskajo z raznimi davki. Ako so razni fond, kjer se izmečejo milijoni za čisto nepotrebne in partizanske stvari, bi se našlo gotovo tudi za druge potrebe in podpore vredne namene. Nikakor pa ne gre izmožgavati iz širokih ljudskih plasti na ta način zadnje pare. Moralna izguba, ki jo pri tem trpi šola, nikakor ne krije niti zdaleka malenkosten gneten dobiček.

Tako beračenje, kakor se je vršilo zadnje leto po naših šolah ni vzgojno. Zato je zadnji čas, da se s njim docela neha.

Starši učitelstvo in šolska mladina so se upravičeno nadejali, da bodo imeli mir pred šolo beračico vsaj o počitnicah, posebno še sedaj, ko ne ministruje več Pribečević. Pa so se zmotili vsi skupaj. Še predno je zapustil ministrski stolček, je izdal ferman, da naj učitelstvo zbere o počitnicah šolsko mladino in naj ji njo priredi denarno zbirko »ruski dan« in sicer 2. avgusta. Torej niti o počitnicah naj ne bi bilo miru pred nadležnim beračenjem.

Še nekaj.

Uradništvo je dobilo nalog, da naj od svoje plače za avgust daruje »prostovoljno« prispevke za »francoski dan zahvale«. Torej naše mizerno plačano uradništvo, ki ima itak velikanski prosvetni in društveni davek, bo darovalo še za »francoski dan zahvale«. Mislimo, da bo uradništvo v ta namen izdalo in zelo rado darovalo takrat, ko se mu izplačajo od države dolžne razlike na prejemkih — Gospoda naj išče denar tam, kjer je, ne pa tam, kjer ga ni.

Rusko oboroževanje.

Rumunski vojni minister je podal dopisniku »Kölnische Zeitung« sledeče zanimive podatke o ruskem oboroževanju. Dejal je:

Ruska sovjetska armada se trenutno popolnoma reorganizira. Mesto dosedanjih 40 infanterijskih divizij, bo štela sovjetska armada v bodoče 56 divizij. Tudi število konjenice bo znatno pomnoženo. Tako bo prvi kavalerijski kor, ki šteje sedaj šest divizij, pomnožen za pet divizij. Kavkaška konjenica bo štela od sedaj naprej dva cela kavalerijska kora.

Vso pažnjo posvečajo sovjeti tudi izpopolnitvi orožja. Vsa ruska artiljerija dobi nove kanone, ki so bili izdelani na Japonskem. Pa tudi tehnične čete bodo z orožjem zelo izpopolnjene.

Posebno pozornost pa zasluži delo sovjetov glede plinske vojne. Osnovan je poseben odbor za ustanovitev lastne kemične industrije v svrhu izdelave strupenih plinov. Na čelu tega odbora so najodličnejši ruski znanstveniki. Eden od njih, ki se podpisuje samo z začetnico G., je iznašel nov plin, ki po svojem smrtonosnem učinku prekaša vse dosedanje pline. Plin je popolnoma brezbarven in brez vsakega duha. Prodira skozi vsako tkanino in se vsesa v žleze telesa, tako da so proti njemu plinske maske brez učinka.

Učinek plina je grozen. Konji in voli, s katerimi se je delalo poskuse, so bili v par sekundah mrtvi.

Ta plin se izdeluje v velikih množinah in dosedaj je pretvorjenih že 17 tovaren za izdelavo plina. Velika tovarna za municijo v Tulu je pričela s tem plinom polniti že naboje za puške. Da pa se z njimi napolnijo tudi naboji za kanone, je samoobsebi razumljivo. Vsi dosedaj doseženi rezultati na polju plinske vojne se čuvajo v največji tajnosti.

Japonska je pri novi oborožitvi Rusije udeležena naravnost v odlični meri. Februarja meseca je odpotovala v Tokio posebna ruska komisija, ki je zaključila z Japonsko velikanske kupčije.

Ruske utrdbe na Črnem morju se z veliko vnmemo popravljajo. Vse trdnjave so dobile nove velike dalekostrelne kanone. Obenem se je znatno pomnožilo število letalskih eskader ob južnem morju. Trenutno je ob Črnem morju 10 eskader, od katerih šteje vsaka 11 letal. Tudi infanterija se marljivo zbira na jugu Rusije. Značilno je, da se nahajajo na veliki rusko-poljski meji samo tri infanterijske divizije in dve kavalerijski diviziji, dočim jih je proti Rumuniji dislociranih že 14 infanterijskih divizij. Očiten znak, da računa Rusija samo z vojno z Rumunijo in Bolgarsko.

Kako silno se sovjetska vlada zanima za razvoj ruske aviatike, kaže najlepše njen aviatični program za leto 1925. Po tem programu bi imela dobiti Rusija leta 1925 1080 novih aeroplanov. Od teh bi se izdelalo v

ruskih tovarnah (v glavnem v ruskih tovarnah Junkera) 500, v nemških tovarnah 330, dočim bi se 200 aeroplanov nabavilo v Italiji. Pripominjamo, da je kupila Rusija tekom prvih šestih mesecev l. 1924 v Holandiji 700 aeroplanov.

Rumunski vojni minister je videl stvari morda malo preveč črno, toda brez dvoma je, da je ruska vojaška moč vsak dan silnejša in da bo Rusija, čeprav pod vodstvom sovjetov, v kratkem času zavzela svojo staro pozicijo. Kako se bo potem obrestovala naša protiruska politika, pa je drugo vprašanje.

Elektrifikacija Rusije.

Lenin je označil prehod k električnemu pogonu najdaljših ruskih prog kot predpogoj za povzdigo ruskih produkcijskih sil. Elektrifikacija pa bi obenem bila najboljša podlaga za socializacijo ruske države. Leta 1920. je bil osnovan neki odbor inženirjev, ki je imel nalogo najti najkoristnejše predpogoje za pridobivanje električne energije in proučevati stališče industrije in poljedelstva napram celokupnemu narodnemu gospodarstvu.

Sedaj je program za elektrifikacijo izdelan. Izvršiti se ima stopnjama in bo predvideno dokončati v 10 do 15 letih. Komisija je predlagala za posamezne pokrajine sledeče: V severozahodnem delu države naj bi se izkoristila reka Volhova. Tam se je že pričela graditi velikanska elektrarna, katere spodnji deli, ki leže pod vodo, so že gotovi. Za prihodnje leto je predvidena postavitev turbin in nekaterih železobetonskih stavb. Ob Sviru se zgradi elektrarna z 200.000 KW. Vodne naprave bi delovale vzporedno s parnimi napravami v Petrogradu. V svrhu zmanjšanja količine kuriva se zgradi blizu Petrograda električna centrala na šoto. V osrednjih industrijskih pokrajinah bo zgrajenih poleg dveh obstoječih central še pet elektrarn. Po načrtu bi služila naprava Šatur, ki je oddaljena 120 km od Moskve in je zgrajena ob velikanski ležišči šote, za elektrifikacijo moskovske cestne železnice. Ta naprava bo važna tudi za razširitev predmestnih prog. Seveda bo treba šatursko napravo, ki obstoja sedaj iz dveh strojev po 16.000 Kw primerno razširiti. Delo bo izvršeno v prihodnjem letu.

Nedaleč Nižni-Novgoroda je predvidena postaja Balahno za prično velik okraj. Kakor tu, nastane na šli tudi elektrarna. Teko, ki je namenjena tamonjski industriji. Elektrarni ob reki Oka in Epizan, v središču na premoğu bogate pokrajine, bosta obratovali s premogom. V jugozahodnem delu industrijskega ozemlja bo preskrbovala električno energijo vodna naprava ob Dnjepru. Doneška kotlina dobi štiri elektrarne na parni pogon. Uporabljal se bo premogov prah ali slabši premog, plini iz koksa po pokritju potreb plavčev. Uralsko pogorje dobi vodno napravo ob reki Čeremisovaja in tri elektrarne, ki bodo obratovali s premogom. Ozemlje ob Volgi dobi štiri elektrarne. Za Kavkaz je predvidena elektrarna v visoko ležečem Tereku in hidraulična elektrarna pri Grosiju. Za izkoriščanje bogatih rudnikov bakra, svinca in železa bo zgrajena posebna elektrarna. Prve elektrarne za azijske pokrajine so predvidene v ozemlju Altaj in Kuzeck v Sibiriji, ter v Taškentu in Turkestanu.

Kapaciteta postaj, ki so predvidene, bi znašala skupno poldrugi milijon Kw. Gradbeni stroški so preračunani na 834 milijonov zlatih rubljev, vključivši zgraditve 7000 km napeljav za 115.000 volt, 8700 km za 35.000 volt. Pridobljena električna energija bi ne bila na razpolago samo industriji, marveč tudi poljedelstvu. Vprašanje je, ali se izvedba tega načrta posreči. Vsekakor je jasno, da bo potreben inozemski kredit, za tega pa ni zaenkrat mnogo izgledov.

Politične vesti

»Velik uspeh dr. Korošec«. Tako poroča v debelih črkah večerajšnji »Slovenec« in to vsled tega, ker da se je dr. Korošec posrečilo, da je finančni minister umaknil svoj predlog, da se ne sme družbam, ki polagajo javne račune, naložiti več ko 100 odstotkov občinskih doklad. Nikakor ne dvomimo, da se je v tej stvari g. dr. Korošec krepko zavzel, toda vseeno mislimo, da bi si »Slovenec« lahko prihranil to neokusnost, da je umaknil finančni minister edino vsled dr. Korošec svoj predlog. So morali že tudi drugi poslanci intervenirati, ker te navade naša skupščina — pa tudi drugi parlament — še nima, da bi opozicionalni poslanci imeli merodajen vpliv. Zato ne preveč goreče, ker sicer postanele smešni!

»Mladinski larifari«. Mladinski tisk piše, da so samostojni demokrati že skoraj dosegli, da bi kronski upokojenci prišli do svojih pravic. Pregovor pravi, da skoraj še nikdar ni zajca ujel. Pa ne, da ga misli mladinski »skoraj« vseeno ujeti.

»Pred novimi vojaškimi dogodki v Maroku.« »Temps« poroča, da je nova faza vojaških operacij v Maroku zaključena in defenziva končana. Vrhovno poveljstvo samo še čaka na napade Rifanov na Uezan, da te napade s težkimi izgubami za sovražnika odbije in da potem preide v ofenzivo. Bojni načrt je bil določen od maršalov Pétaína, Lyanteyja in generala Naulina. Ko ga odobri še predsednik vlade Painlevé, se bo takoj prestopilo k njegovi realizaciji. Ker se v avgustu najbolj vroči dnevi in bi čete od vročine preveč trpele, se misli ofenzivo odložiti do septembra. V Casablanci in Ondžo prihajajo dnevno ogromne množine vojnega materiala, predvsem tanki, avtomobili, brzo strelni kanoni in aeroplani. Abd el Krim se trudi, da z najtežjimi represalijami prisili plemena, da mu ohranijo zvestobo. Rifani pripravljajo ofenzivo na Fez. Zelo malo verjetnosti pa je, da bi uspeli, ker so Francozi že preveč pripravljeni. — Nekateri listi so poročali, da se Francozi sploh ne mislijo poga-

jati z Abd el Krimom, ker ga smatrajo kot navadnega upornika proti marošskemu sultanu. Ni verjetno, da bi se francoska vlada k temu nazoru ponižala.

»Socialisti za mir v Maroku«. Odbor francoskih, španskih in angleških socialistov je razpravljal o maroških dogodkih ter sklenil, da prične nemudoma z akcijo, ki naj zagotovi mir. Izdan je poseben manifest, v katerem se zahteva 1. neodvisnost Rifa in 2. revizija mej v tem smislu, da pripade Rifu plodna ravnina pri Uergi. Sovražnosti naj bi se takoj ustavile in pričela pogajanja. Če bi se pojavila večja nasprotja, naj bi odločila Zvezna narodov.

»Angleška rudarska stavka. Ponekatere vesteh je rudarska stavka v Angliji že izbruhnila. Vse prizadevanje vlade, da bi prišlo do sporazuma med rudarji in lastniki rudnikov, se je ponesrečilo. Če se je že pričela splošna stavka, je še negotovo. Iz nekaterih rudnikov prihajajo poročila o terorističnih dejanjih rudarjev. Tako se poroča iz Ammonforda, da so rudarji vdrli v rudnike, prerazali vse telefonske žice ter tako prisilili delavoljne rudarje, da so zapustili delo. — Češki rudarji so se izjavili solidarne z angleškimi in je nevarnost, da preneha tudi v čeških premogovnikih delo obenem, ko stopijo angleški rudarji v stavko. — Slične vesti prihajajo tudi iz Nemčije. V ruhrskem ozemlju je bilo v zadnjem času odpuščenih že 30.000 rudarjev in kot odgovor na te odpuste, naj bi izbruhnila splošna stavka. Vseeno se upa, da se bo angleški vladi v zadnjem hipu vendarle posrečilo preprečiti splošno stavko, ki bi imela za vse svetovno gospodarstvo zelo težke posledice.

»Razorožitvena debata v britanskem parlamentu«. Parlamentu je bil predložen načrt o gradnji novih bojnih ladij. Načrt naj bi veljal za dobo petih let. Angleška admiraliteta je obenem zagrozila, da poda svojo demisijo, če ne bo vladni načrt neokrnjen sprejet. Zaradi te grožnje je prišlo do velike debate v angleškem parlamentu. Najprej je govoril v imenu delavske stranke Mac Donald. Dejal je, da ni Velika Britanija od nikogar na morju ogrožena. Zato so tudi nove bojne ladje nepotrebne. Edino od francoske aviatike bi mogla groziti kaka nevarnost. Nezaslišano je, da si upajo admirali groziti parlamentu. To je skrajno protizakonito, ker gre civilni oblasti na vsak način prednost pred vojaško. — Še ostreje je napadal admiral vodja liberalcev Lloyd George. Nastop admiralov je imenoval naravnost banditski in kot razžalitev parlamenta. Nove bojne ladje da niso niti najmanj potrebne, ker ne grozi Veliki Britaniji prav nobena nevarnost. Narodu pa se godi tako slabo, da komaj živi in zato absolutno ne more izdati denarja za nove bojne ladje. Vladno predlogo je branil Churchill. Priznal je, da je zunanje politični položaj tako ugoden, kakor še nikdar in da se vojne ni treba bati. Toda, če grade druge države nove in večje križarke od sedanjih, mora to storiti tudi Velika Britanija. Če bi druge države odstopile od gradnje novih bojnih ladij, potem bo to storila tudi Velika Britanija. Drugače pa mora vztrajati na vladnem načrtu. Gradbeni načrt za nove ladje je treba določiti na pet let, da se tako izogne sporom med admiraliteto in finančnim ministrom. Ti spori so bili nad vse škodljivi. Končno je izrazil Churchill nado, da bo novo imenovana varčevalna komisija v mornariškem ministruvstvu našla toliko prihrankov, da bo mogoče obdržati mornariški proračun na dosednji višini 60 milijonov funtov (skoraj 18 milijard dinarjev).

Književnost.

Dr. Karl Savnik: Zakaj se ljudje upirajo dohodnini? Strokovna študija. V Ljubljani 1925. Samozaložba. V prodaji Zvezne knjigarne v Ljubljani. 26. strani. Cena brošure Din 8.—. — Pod tem naslovom objavlja finančni delegat dr. Karl Savnik daljšo in tudi za širše kroge razumljivo študijo o našem pretehem dohodninskem vprašanju. Oprt na teorijo in praktične skušnje razpravlja podrobno o razlogih, radi katerih se proti temu brez dvoma najmodernejšemu davku pojavlja vedno močnejše nasprotstvo. Koncem prihaja do zaključka, da je dohodnina nujno potrebna reforma, zlasti v smeri, da naj se davčni postavki znižajo. Prav posebno pa utegne zanimati predgovor k študiji, v katerem se je pisatelj dotaknil mnogo ventilirane, toda celo od političarjev slabo razumevanega vprašanja, ali so prekoračenja proračunane donosa davkov res protizakonita. Vprašanje izenačenja davčnih zakonov in davčne reforme sploh, je v naši državi visoko aktualno in preče. Posebno vprašanje dohodnine, ki ni uvedena v vsej naši državi, ne go je v veljavi le v nekaterih pokrajinah, sega, posebno v Sloveniji, globoko v naše življenjske razmere. Zato bo naziranje enega naših najbolj uglednih strokovnjakov o tem vprašanju, g. finančnega delegata dr. Karla Savnika, gotovo v visoki meri zanimalo vse naše javne kroge, meščana in nič manj kmeti. Brošura je izšla v manjši nakladi, radi tega opozarjamo zainteresirane, da se požurijo z nabavo tega aktualnega in velesignifnega spisa. Knjižico, ki stane le Din 8.—, prodaja Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg 8.

KMETSKI PRAZNIK NA KRŠKEM POLJU.

Dne 23. avgusta t. l. priredi »Kmetijska podružnica« Krško veliko razstavo konj in goveje živine na sejmišču v Krškem. Konjejski odsek pa bo imel istočasno premovanje konj iz krškega in brežiškega okraja istotam. Otvoritev razstave in premovanja prične ob 8. uri. Do 12 ure morajo biti zbrani ne narodne noše, konjeniki in vozovi v Krškem, odkoder krene slavnosten sprevod ob 1. uri na Krško polje.

Ob pol 3. uri bo tu slavnostno zborovanje, kjer bodo pozdravili kmetjsko ljudstvo poslanec Ivan Pucelj in hrvatski seljački zastopniki. Ob 3. uri prične velika konjska dirka, ki se je udeležijo najboljši dirkači Slovenije.

Radiofonija.

XI.

Radiofilm. — Največji pošiljalec v Daventry na Angleškem. — Razno.

Na Dunaju, 29. julija 1925.

Danec Poulsen je že pred več leti iznašel izvrstno poplavljanje gramofona. Izumel je način, da je govoril v mikrofoni, a to glasovno tresenje je z ojačanimi električnimi tokovi učinkovalo na elektromagnet, mimo katerega je tekla tenka žica na bobniču. Vsak atom žice je bil močnejši ali slabše magnetizovan tako močno, kakor je prej mikrofoni vzbujal najrazličnejše energije toka. Žica je tako magnetički sprejela in ohranila glasovno tikanje iz mikrofona. Ako je potem to žico spustil mimo železne membrane, jo je magnetičnost žice najrazličnejše privlačila ali odbijala, t. j. membrana se je začela povsem enako tresti, kakor se je tresla ona v mikrofoni. Ta žica je torej prevzela vlogo gramofonske plošče.

Tam, kjer je Poulsen končal, sta pričela Dunajčana dr. Moreno-Levy in Franz Lortz. Njegov aparat sta temeljito spremenila. Za pojačanje sta uporabila dve elektronске cevke (katodne cevke, andionceve, o katerih sem že govoril) in sicer za pojačanje magnetizovalnega toka in reprodukcije. Žico sta nadomestila z jekleno ploščo, ki ima končno obliko filma. Ta novi jekleni film bo služil svetu v veliko večji meri nego kinematografski.

Novi film je neodvisen od časa in prostora. Pošiljalni postajali ne bo več treba, da bodo rabile za vsako predstavo umetnike itd. Izposodijo si film iz Londona ali Amerike itd. in s svojimi aparati ga pošljejo v eter, in to tolikokrat, kolikor bodo hoteli. — Ena sama predstava zadostuje za film, ki ostane skoro neomejeno trpežen.

Ali tudi za prejemnike bo radiofilm popolna prekucija sedanjega načina. Majhen avtomat spojinimo s sprejemnim aparatom. Na jeklenem traku bodo trajno magnetizovane vse predstave, ki jih bomo mogli potem po volji ponoviti. — Nastane docela nova industrija.

Dunajčana sta šla pa še dalje: Rešila sta problem gledanja v daljave. Prenajanje slik potem brezžične telegrafije je že znano. Treba je bilo le iznajti način, da se delci slik brezžično prenesejo v eter in zopet spremenijo v svetlobne vtise za človeško oko tako hitro, da je v eni desetini sekunde cela slika preneša. Že kinematografija sloni na sposobnosti človeškega očesa, da vsak svetlobni učinek na oko traja eno desetino sekunde. Ako se torej ti učinki lepo vrste, nastajajo pred nami cele slike resničnega življenja. — Radiofilm sloni na istem principu. Ako se torej v našem aparatu magnetizovani trak tako hitro vrti mimo sprejemnega magneta, da nam prinese v desetini sekunde vse one tisoče različnih tresljev toka ene slike in sicer v svetlobne učinke — mi vidimo slike iz daljave, vidimo življenje in dogodke, ki se isti hip odvijajo na stotine ali tisoče kilometrov od nas. S tem je rešen problem kinematografa iz daljine! — Način brezžičnega prenašanja glasov za uho je našel analognega prenašalca svetlobnih učinkov. Logika, doslednost, analognost v zakonih narave! Človeški um jim sledi v tajinstvene globočine tudi z analogijo in logično bistrotnostjo!

Pošiljalna postaja Chelmsford pri Londonu je bila doslej največja v Evropi z energijo 15 Kw. (Dolžina valov 1600 m). S toliko pošiljalno silo je mogla slišati Chelmsford več ali manj vsa Evropa. — Tudi jaz jo večkrat vjamem na svoj Broadcasting RR3, ki ga čitatelji že poznajo. — Ali razne države so začele tekmovali z Angleži; nobena noče ostati pozabljena. Celot Avstrija dograđi do jeseni na Rosenhüglu novo pošiljalno postajo, ki ulegne Chelmsfordu prekositi.

Toda Angleži se ne dajo ugnati; ostati hočejo prvi, njih postajo naj spoštljivo poslušaj vsa Evropa. — Zato so si postavili novega pošiljalca v Daventry, v gorski krajini Northampom, kakih 120 km od Londona. Val je ostal 1600 m, a pošiljalna energija znaša 25 Kw. Tudi v Ljubljani ga boste morali dobro slišati. — Antena je postavljena na dva 167 m visoka stebra. Prostor sam je 215 m

nad morjem. Antena je iz šestere žic, 200 m dolgih. — Vsa naprava je torej v največjih dimenzijah.

Postaja je v žični zvezi z Londonom, od koder bodo po kablu pošiljali koncerte, predstave, poročila itd. že enkrat ojačana s takimiimenovanim predojačevalcem. — Angleži menijo, da ostane Daventry največja postaja na svetu.

Za naše kraje bo Dunaj s svojim novim pošiljalcem na 15 Kw najvažnejša postaja v Evropi. S priprostimi in ceneniimi aparati bodo naši ljudje vsak dan uživali zares prvovrsten program velikomestnih prirediteljev.

* * *

Anglija je že vse pripravila, da bo v kratkem zvezana z vsemi svojimi dominijami (kolonijami), posebno s Kanado, južno Afriko, Indijo, Avstralijo. Vsled velikanskih uspehov amaterjev s kratkimi valovi, se je vlada odločila za postaje na kratke valove. Marconijeva družba je prevzela izvršitev. — Njihovo neprestano brezžično brzojavljanje nas amaterje silno moti. Iščeš kako tujo postajo, ki ima dolžino vala približno enako angleškemu, najdeš jo, ali poleg običajnega hreščenja v poletnem času običajnih potepuharskih valov (bagabundierende Wellen) ti bijejo na uho Morsejevi znaki, in to večkrat od več postaj v raznih glasovih. Ali pa: že misliš, da si vjel kako radiofonsko postajo, pa imaš val brzajavne postaje. — Proti takemu motenju nezaželenih gostov imajo že razna sredstva, ki jih pa še ne poznam iz lastne skušnje, ker so gospod finančni ministri rekli, da je za zdaj dovolj dosedanjih izdatkov.

* * *

V Ženevi je bila 6. in 7. julija konferenca odposlancev evropskih držav, da razdelijo valne dolžine. Ali je bila Jugoslavija zastopana, ne vem.

Ob neki priliki sem že opozoril na delovanje internacionalnega društva, ki ima svoj sedež v Ženevi. Pripomnil sem, da J. mora biti tu zastopana, da ne bo imela poznejše situosti. — Dolžine valov do 200 m so prepričane amaterjem, ki so pionirji na tem polju. Od 200—600 m so najprimernejše dolžine za radiofonijo. Ker pa more biti razlika med tremi postajami najmanj 10.000 tresljev, je jasno, da more biti v številu do 600 metrov le omejeno število postaj. — Avstrija je bila na kongresu zastopana in je dosegla, da ostane Dunaj pod 500. — Sklenjenost pa je bila, da vsaka država mora dobiti vsaj eno postajo pod 600 m. — Beograd ima dolžino 1650 m. — Delovanje tega društva mora J. zasledovati!

Sploh pa mora imeti J. na razpolago nekaj resničnih strokovnjakov, ki bodo imeli v evidenci tudi pravno stran radiofonije in telegrafije. Dosedanje naredbe ne vzdržijo stvarne kritike.

Največjo blamažo pred celim svetom je doživela pred par tedni — Grška. Morala je izdati demokratičnejšo naredbo o svobodi sprejemnih aparatov, toda modrijan v ministristvu jo je potuhtal in prepovedal sprejemanje valov nad 4000 m.

Kako naj kdo nadzira amaterje? Pri aparatih z več cevmi (od 4 dalje) je že kolešček, ki ga zaobrneš za nekaj stopinj, pa imaš v aparatu valove nad 4000 m. Pri aparatih do 3 cevki pa si vtakneš samo druge obročje (špule, samoindukcijske), pa imaš vse po želji! Modrijan v ministristvu pa hoče z naredbo prepovedati, da nekdo koleščka ne zaobrne preveč na desno!!

V Avstriji je uradno prijavljenih članov družbe Rawag (Radio Wien A. G.) do konca junija že 160.142, med temi 740 trgovcev. Šepetajo si pa, da je približno toliko tiho-tapev. — Družba ima od svojih članov mesečnih dohodkov okroglo 3500 milijonov kron ali nekako 3 milijone dinarjev. Umljivo torej, da družba mora skrbeti za prvovrsten program. Priznajo je, da je dunajski program najbogatejši in morda najboljši.

A. G.

posredovati med njimi, jih tako pridobiti za sebe in jih nato gospodarsko ubiti. L. 1409 kupijo Benetke Dalmacijo za 100.000 dukatov; povsod favorizirajo plemiško vlado in sistematično ubijajo trgovino. V času, ko je postal Split beneški, je izvažal les, tkanino in sužnje, a uvažal žito, govedo in olje.

Plovba je bila urejena na dva načina. Način »collegantije« je obstojal v tem, da je trgovec posodil brodolastniku denar, dobiček ali izguba se je delila po gotovem dogovoru. Bolj običajen je bil način »ad canturam«, kjer je brodolastnik-trgovec proti gotovemu plačilu — »konturi« — oddal ladjo za plovbo kapetanu. Najobičajnejše pa je bilo, da je bil lastnik ladje tudi njen kapitan. Davek na trgovino pa je bil glavni dohodek Splita, to je carina »commercium«, ki se je računala po veličini ladje in »arboraticum«, to je vsota, ki se je plačala za uporabo luke. Poleg tega je tvoril monopol solni zelo važen dohodek Splita. Benetke so ubijale trgovino na ta način, da so podvrgli visoki carini vse blago, razen onega, ki je bilo namenjeno v Benetke ter prepovedali izvoz vina v Senj in na Hrvatsko. Radi viharnege protesta cele Dalmacije, se je zadnja prepoved ukinila, vendar je bil onemogočen in nadalje promet živil severno od Promontura, uvoz sukna, razen iz Benetk, podvržen visoki carini, istotako popolnoma onemogočen uvoz železa in usnja, razen za domači konzum. Nastopila je konkurenca italjskega vina, ki je uničevalo domače. L. 1452 je izšla naredba, da mora ves uvoz in izvoz Dalmacije prebiti Benetke. Vsled bojazni pred konkurenco Dubrovnika je bil dovoljen delni promet, kar se tiče živeža z Markami in z Apulijo. Benetke pa so si osigurale brodogradništvo in s tem kontrolo nad splitskim prometom.

Kmalu po osvojenju Bosne po Turkih l. 1527, je silna kuga zdecimiral prebivalstvo za 50%, 1537. pa so Turki osvojili Klis, odkoder so onemogočili vsako trgovino z Bosno. Turškim vpadom je sledil propad oljnikov, figovnikov in vinogradov in s tem popolni gospodarski zlom okolice in mesta. Mesto je tako obubožalo, da ni moglo niti plačati zdravnikov. Za 50 let se začne Split zopet dvigati, figovniki so se restavirali, življenje se je boljšalo, a ciparska vojna 1571 do 1572 zopet vrže Split v tak položaj, da so morale Benetke materialno pomagati. Nato pa se začne za Split nova doba, boljše kot ona pred propadom, ko je imel Split v trgovini z zaledjem hudega konkurenta v Trogiru.

Z odkritjem Amerike in poti v Indijo so se smerice svetovne trgovine premaknile in ta je zdrknila Benetkam iz rok. Benetke so morale gledati, da razširijo svojo trgovino drugje, kajti levantska trgovina je bila uničena. Najbližje torišče za njih trgovino jim je bil Balkan, kjer so trgovali že prej; samo sedaj so morali izhodišča na obalah zamenjati z enim samim izhodiščem, kamor se bo stekala trgovina velike osmanske države. To izhodišče so videli v Splitu, kjer se je za to misel zavzel Daniel Rodrigo, ki je sploh oče te misli. Izgradilo se je do l. 1592. eno največjih in najboljših izlagališč na svetu, carinarnica in lazaret. Zadnji je služil kot karantena za karavansko blago iz Bosne, iz Banjaluke in Sarajeva, odkoder so dobivali pšenico, govedo, sir, konje in kamor so izvažali predvsem sol. Vendar so bili Splitski sami pri tej trgovini silno malo udeleženi, ker je bila vsa trgovina v rokah beneških patricijev. Promet Splita se je raztezal do Afrike in Podonavja; potom konzularnih agencij so dirigirali Benečani, v čijih rokah je bila poleg Turkov ta trgovina, mesto v Dubrovnik, trgovino iz Makedonije in Rumelije v Split. Vse blago iz Prednje Azije in Balkana, ki je šlo v Zapadno in Srednjo Evropo, je šlo preko Splita v Benetke in od tu naprej; obratno pa blago iz Srednje in Zapadne Evrope v Prednjo Azijo in na Balkan preko Benetk in Splita. Da pa ustreže novim trgovskim potrebam, se je l. 1592 ustanovila prva banka. Ker je Split izvažal samo gotove trgovske objekte na Balkan, druge pa samo v Benetke, je Dubrovnik ostal trgovsko še vedno jak. Da ga uničijo, so pričeli sedaj Benečani pritiskati nanj s prepovedjo izvoza blaga v Dubrovnik in pa s tem, da so Dubrovčani morali poleg dubrovniške kontumacije podvrežiti se še kontumaciji v Benetkah. Še huji udarec pa je bila prepoved prevoza soli preko Jadrana. Preokret za Dubrovnik je prinesla kandijska vojna 1645—1669. Split je po tej vojni ostal samo še trdnjava. Po številu prebivalstva pride za Zadrom, Sibenikom, Krkom, Hvarom, Cresom, Kotorom, Trogirom, Bračom na deveto mesto v Dalmaciji s 4567 prebivalci s celim okolišem. V bojih, ki so sledili drugemu obleganju Dunaja, so Benetke meje Dalmacije razširile,

a trgovska politika Benetk je šla sedaj za tem, da pritegne balkanski promet poleg Splita še na Rizanj. Blagostanje Dalmacije je vsled izključenega protežiranja Benetk samih padalo kljub temu, da je cvetela trgovina i nadalje. Iz Turške je prihajalo žito in živina, kar je šlo naprej v Italijo, v Turško pa se je izvažala v glavnem sol. Od l. 1781. dalje pa so se banjaške karavane začele obračati na Zader. Kuga l. 1784. je Split decimiral. V tem času je nastopila v trgovini večja svoboda, a Split je ni izrabil. Edino trgovsko delo splitskih kapitalistov je bil zakup davkov. V trgovini so Split daleč prehiteli Brač, Lošinj in Cres. Z mirom v Campo Formiju se položaj za Split izboljša. Split je prometno ostal v zvezi z Benetkami, Trstom in Turško, službene galije, ki so do takrat opravljale promet, so odpadle. Nedočlena vrednost denarja je z uvedbo avstrijskega forinta poleg starih običajnih dukatov in beneških cekinov povzročila špekulacijo z denarjem, na škodo trgovini z blagom. 1805. postane Dalmacija francoska. Začeno se graditi ceste. Dela se zlasti na to, da Dalmatinci in Splitski investirajo svoj kapital v zemljo samo, kjer je bilo od 12.000 km² samo ena sedmina obdelane; a brez uspeha. Brodogradništvo se je Milnu, Trogiru in Lošnju siljajno razvijalo, tudi za daljšo plovbo za Ameriko; a Split je ob strani razvoja, ostane pa še vedno posredovalec trgovine s soljo s Turško. Letno je ca. 83.000 konj odvedlo sol v Bosno. Edine solarne so bile dotlej na Pagu, Francozi so dvignili njeno produkcijo na štirikratno prejšnjo produkcijo. Francozi so uredili vrednost denarja in razvili promet Splita do Crnega in Atlantskega morja, z eno besedo, do prve luke Dalmacije, z novo trgovsko zbornico. V tem razvoju dobi Split z vsi Dalmacijo Avstrija.

Radi sanitarnih razmer je Avstrija prepovedala karavane iz zaledja in s tem je promet padel na polovico. Konečno je Avstrija leta 1845. zopet dovolila karavanam iz Bosne dostop v Split, zajedno s tem pa je ustanovila lazaret in kontumacijo. Vendar se Split vsled novih razmer ne more več dvigniti. Njemu kot luki za izvoz v zaledje konkurira Trst z močnim brodomem in razvitimi prometnimi sredstvi, česar Split — brodoma in železnice v zaledje — nima. Bosanski izvoz se je začel radi razvoja železnice v Hrvatski nagibati na sever k Savi, istotako uvoz. Bosanski proizvodi pa so dobili na svetovnem trgu konkurente v boljših in cenejših produktih prekomorskih in neevropskih krajev; s tem je bila Italija za splitski trg in za bosanske produkte izgubljena. Split postane luka za svojo najbližjo okolico. Kmalu pa potegne z zgraditvijo železnice Sarajevo—Metković bosanski promet na sebe, jadranski in avstrijski pomorski promet pa dobi v roke Tržaški Lloyd. Promet Splita je do svetovne vojne odvisel od pristajanj tržaških in reških parnikov na potu iz in v Trst ali v Reko v splitski luki. Da v Splitu za pomorstvo samo na sebi ni bilo zanimanja, kaže navtična šola v Splitu, ki je l. 1861-62 imela v treh tednih enega samega gojenca. Da se pa promet v Splitu ni mogel razviti, je bilo krivo pomanjkanje železnice iz Splita v zaledje.

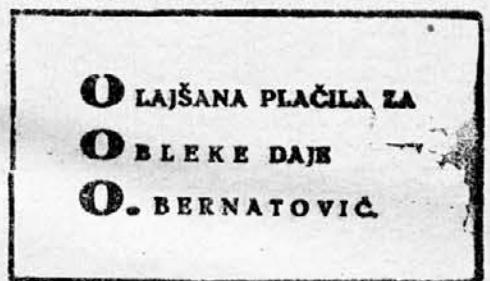
Od leta 1861. naprej se vrši gospodarska politika Splita v pravcu: izposlovati železniško zvezo z zaledjem. Tega leta se dela na realizaciji projektov Beograd—Split in Ogulin—Split. L. 1877 je zgrajena proga Split—Sinerić z ogrankom v Sibenik kot začetek zveze z avstro-ogrsko železniško mrežo. Ko pa je Avstro-Ogrska okupirala Bosno in ko je Avstrija priključila Dalmacijo avstrijskemu carinskemu teritoriju, je hotela Ogrska zvezati Bosno in Hercegovino železniško z Ogrsko ter je bila zato proti vsaki zvezi Dalmacije z Bosno, še bolj pa s Hrvatsko in Avstrijo. Dogradila se je sicer še proga Sivaric—Knin ali vse delo Splita na zgraditvi prog: Moštar—Split in Split—Banjaluka—Novi je bilo brezuspešno. Zadolžiti se je moral s progo Split—Sinj l. 1903. Ogrska je imela v projektu progo Bihać—Reka in zato je bila absolutno nasprotna projektu Split—Novi. Sele l. 1911. se je dosegel junktim, po katerem dobi Ogrska dvojni tir na progi Bohumi—Košice, Avstrija pa zgradbo proge Knin—Novo mesto. Ko pa je Avstrija l. 1911. sklenila uvoz argentinskega mesa, je Ogrska za to zahtevala razne koncesije, med drugim opustitev graditve proge Novo mesto—Ogulin—Knin. Vendar Ogrska s tem ni prodrla. Prišla je svetovna vojna in Split je ostal zvezan z zaledjem samo z industrijsko gozdno Steinbeissovo železnico. Ujedinjenje je danes prineslo dogotovitev od Splita težko pričakovane zveze s Slovenijo in Zagrebom; za njegov razvoj pa še nujno rabi zveze s svojim naravnim zaledjem z Bosno. Šele takrat bo v stanu se razviti do položaja, ki mu pristaja.

Split v svetovnem prometu.

Splitski rojak univ. prof. v Skoplju dr. Grigor Novak je napisal l. 1923 knjigo pod gorim naslovom. Danes, ko je izročena prometu liška železnica, ki bo dvignila Split k novemu gospodarskemu življenju, smatramo za potrebno, da podamo sliko gospodarskega, prometnega življenja Splita v preteklosti, sledeč avtorju navedene knjige.

V rimski dobi je stalo na mestu današnjega Solina mogočno trgovsko mesto Salona. Ko so Salona okoli l. 614 razrušili Obri in Slovani, se je do njenih prebivalcev naselil v palači nekdanjega rimskega cesarja Dioklecijana v bližini vasi Spalatum. S tem je podan začetek Splita. O prometnem življenju v VII. in VIII. stoletju vemo zelo malo. Takoj nato pa vemo, da se je Split začel lepo razvijati. Od davka, ki so ga dalmatinska mesta plačevala svojim gospodarjem Hrvatom, je bil splitski največji. Iz tega in pa iz denarnega posojila splitskega nadškofa hrvatskemu knezu Trpimiru l. 852. sklepamo — kajti nadškofovi dohodki so bili edino desetina od carine tujih ladij —, da je bil Split v IX. in X. stoletju največje dalmatinsko trgovsko mesto. V tem času je avtonomni Split živel v prijatelstvu s takratno svetovno prvo gospodarsko silo, z Bizantom in s svojim, zaledjem, s svojim vrhovnim gospodom — s Hrvati; odprto mu je bilo morje in zaledje in na tem bazira njegov takratni procvit. Posebna briga Splita v vsej dobi hrvatske in ogrske nadvlade je bila, da je bila njegova trgovina v Hrvatski in Ogrski prosta carine.

Vendar se Split, čeprav je bil izhodišče Ogrske in Hrvatske na morje, ni mogel nikdar tako razviti kot obmorska italijanska mesta. Kajti zaledje Splita je vsekoli ostalo na primitivni gospodarski stopnji, medtem, ko so celinska italijanska mesta v srednjem veku razvila najintenzivnejše gospodarstvo, zlasti industrijo cele Evrope, na čemur temelji poleg lege same gigantiki prometni razvoj obmorskih mest srednjeveške Italije. Listine iz 13. stoletja nam govorijo o gospodarskih stikih s Piranom in Dubrovnikom ter z nasprotnim italijanskim obrežjem. Vedni prepripi s tekmujočim Dubrovnikom, morsko roparstvo Omišarov, proti katerim jih ogrski kralj ni ščitil, in pa trgovski stiki z Južno Italijo so dovedli Split, da je l. 1274 nastopil proti takratnemu ogrskemu kralju Ladislavu III. in za kralja Karla Neapoljskega. Kajti bil je glavna luka za izvoz lesa v Apulijo, odkoder se je takrat uvažalo žito. Anžovinci na ogrskem prestolu so vedno podpirali trgovino Splita po vsej Ogrski, tako da je postal hud konkurent Benetkam. Vendar dolga plovba v Splitu ni bila razvita; da pa onemogočijo dobiček Splitu, so Benečani prepovedali prevoz blaga iz Splita in v Split na svojih ladjah. Bil je to hud udarec, ker so bile Benetke v tem času prva pomorska sila Evrope. Posledica tega — da vsaj nekaj trgovine navedejo nase — je bilo strnjenje dalmatinskih mest in približanje Benetkam. Benetke pa so tu vodile preračunano politiko bodočnosti: zasigurati si prijateljstvo vseh,

STARSEM, OBLASTI IN PRIJATELJEM PRAVEGA SKAVTIZMA.

Odkar imamo v Ljubljani tri organizacije, ki nosijo skavtski krog, prihajajo na steg izvidnikov in planink (skavtov) pritožbe, da naši člani, ki so srednje — in visokošolci, kadre in pijejo in ne žive po skavtskih zakonih. Zato smo prisiljeni pojasniti občinstvu in oblastim sledeče:

Skavti, organizirani v Savezu izvidnikov in planink v Beogradu in v župi za Slovenijo v Ljubljani, spoštujejo — vsaj pri nas — svoje lepe zakone. Med temi zakoni so važni n. pr. posebno oni, ki zahtevajo zvestobo do Boga, kralja in domovine, popolno abstinenco, ljubezen do bližnjega, čuvanje prirode itd. Tako

n. pr. naši ljubljanski skavti ne smejo utrpati nobene cvetice brez posebnega dovoljenja. V gozdovih in na gorah so tihi. Vriskanje jim je prepovedano! Na ta način se lahko približajo divjačini. Prestopke kaznujemo z izključitvijo in to brezobzirno, ker hočemo, da nam poverjeno mladino duševno in telesno enakomerno vzgojimo. Glavni znak naših skavtov — Baden Powellovih — je rumena kovinska lilijska na klobuku.

Poleg tega imamo v Ljubljani še dve slični organizaciji, ki sta nastali v novejšem času. To so Taborniki in t. zv. Udarniki (Udruženje delavskih rediteljev). Vsi ti imajo skavtski krog, dasi je ministristvo zaščitilo naš krog. Taborniki imajo prav lepe zakone, toda koliko se po njih ravna, ne vemo. Udarniki pa posebno ignorirajo prepoved kajenja in pitja alkoholnih pijač. Zato vidimo včasih takega »skavta« s cigareto v ustih ali pred steklenico vina. Organizacija, ki ne spoštuje skavtskih zakonov, pa ni vredna imena skavt in tudi ne kroja!

Te vrstice smo napisali v obrambo časti pravih, dobrih skavtov ter v želji, da bi tudi ostali dve organizaciji izboljšali disciplino in svojih vrstah in pomagali vzgojevati mladino, bodisi že po Baden Powellovih ali po Setonovih zakonih. Beli volk.

Dnevne vesti.

REVIZIJA TAKOZVANIH NACIONALIZACIJ.

Dobro informirana »Politika« piše: Kakor poročajo poučeni krogi, namerava vlada izvesti tudi strogo revizijo nacionalizacij raznih podjetij in delniških družb. Dobro poučeni krogi trde, da je taka revizija nujno potrebna zaradi velikih zlorab, ki so se zgodile zlasti v Sloveniji. Glavni povod za revizijo pa so dale velike zlorabe, ki so se izvršile ob priliki nacionalizacije Trboveljskih rudnikov v Sloveniji.

Tako »Politika« in moremo dostaviti, da je njena informacija točna. Do revizije »nacionalizacij« Trboveljske premogokopne družbe bo prišlo, ker zahteva tako interes naroda, ker postaja Trboveljska premogokopna družba vedno večji škodljivec naroda.

Ni pa zadosti, da samo pride do revizije, temveč treba je, da bo ta revizija res dosledno in brezobzirno izvedena in da postanejo Trboveljski rudniki ne samo na papirju, temveč tudi dejansko last naroda.

Nikar ne bo to lahko izvedljivo, ker bo do prizadejati tuji kapitalisti porabili ves svoj vpliv, da obrežuspešijo revizijo in da bo tudi napovedana nova revizija zvođenela. V ta namen imajo že gospodje od Trboveljske pripravljeno za ugodnega srbijanskega politika zelo masno plačano upravo mesto. Pa tudi med Slovenci samimi upajo dobiti gospodje od Trboveljske mnogo zanesljivih zaveznikov. In zato — poudarjamo še enkrat — je nevarnost tu, da ne prinese revizija tega, kar bi morala.

Zaradi tega pa je dolžnost vsega slovenskega naroda, ki je nedostopen za nečedne nagrade, da stoji na straži in da poskrbi, da pride v resnici do revizije in da se bo ta tudi pošteno izvedla. Zato pa je tudi potrebno, da ni niti eno slovensko društvo odvisno od Trboveljske, in zato zahtevamo, da vsa narodna društva odklonijo beraške podpore, ki jim jih pošilja Trboveljska družba.

Ravno zato pa tudi zahtevamo, da nastopijo v tej stvari solidarno vse slovenske stranke, ker ni trenutno za slovenski narod bolj važnega vprašanja, kakor je izvedba resnične nacionalizacije Trboveljskih rudnikov. Sme biti uverjeni, da se ob takovani nacionalizaciji Trboveljske premogokopne družbe niso storili grehi le od ljudi ene stranke, temveč, da se nahajajo grešniki v mnogih strankah. Ravno zaradi tega pa je še bolj nujno, da se za stvar zanima prav vsa poštena javnost in da ti grešniki ne bodo mogli doseči, da bi po tišem dogovoru vseh strank postala iz revizije o nacionalizaciji Trboveljskih rudnikov splošno slovenska korupcijska afera.

— Cenj. naročnikom sporočamo, da smo današnji številki priložili poštne položnice v svrhu poravnave tekoče naročnine. Ose naročnike pa, ki so naročnino že za vnaprejšnjimi poslali, prosimo da bi oddali položnice svojim znancem ali prijateljem, da se na naš list naroče. Opozorjamo istočasno vse zamudnike, da ako v teku 14 dni ne poravnajo zaostale naročnine, da jim bomo list brez nadaljnjega ustavili, naročnino pa izterjali.

— Kongres gospodarskih zbornic v Beogradu. Od 5. do 7. septembra se bo vršil v Beogradu tretji redni kongres gospodarskih zbornic iz vse države. Na tem kongresu bodo v prvi vrsti razpravljali o davčnem vprašanju, nato o naši socialni zakonodaji, o ukrepih proti manipulacijam brezvestnih proizvajalcev, ki kvari proizvođa za izvoz ali take uvažajo. Nadalje bodo razpravljali o izvozu zdravilnih zelišč, proizvajanju hmelja in končno o povzdigi izvoza onih proizvodov, katerih izvoz je vsled skoka dinarja v zadnjem času padel. Za kongres vlada v vseh gospodarskih krogih velikansko zanimanje.

— Popravljen proga. Nanovo je vzpostavljena železniška prometna med Zatrejem in Bojevci, ki je bil prekinjen vsled pokvarjenega mostu.

— Novi konzulati na Sušaku. Nemčija, Angleska, Italija in republika Chile namerava ustanoviti na Sušaku svoje konzulate. To dejstvo izkazuje, da se Sušak v trgovskem oziru vedno bolj razvija.

— Z zagrebške univerze. Dosedanji sekundarij v zagrebški zakladni bolnici dr. Ferdo Palmovič je imenovan za asistenta na nevrološko-psihiatrski kliniki medicinske fakultete zagrebške univerze.

— Promocija. Na graški univerzi je bil Rudolf Baillon, sin grajščaka iz Begunj, promoviran za doktorja vsega zdravilstva.

— Pravilnik o alkoholnih pijačah in njih razpečevanju. Posebna komisija, sestavljena iz uradnikov finančnega in notranjega ministrstva je izdelala pravilnik o alkoholnih pijačah in njih razpečevanju. V kratkem pa se izdela pravilnik o novem sredstvu za denaturiranje špirta in pravilnik o prodaji denaturiranega špirta. Končno je odredilo finančno ministrstvo, da se izpreme, oziroma dopolni na podlagi tozadnega zakona o državnih trošarinah, taksah in pristojbinah nekatere določbe.

— Reorganizacija zavarovanja delavcev. Ministrstvo za socialno politiko je sklenilo temeljito reorganizacijo institucije delavskega zavarovanja. Vzrok temu so ogromne pasive, ki so se pojavile v zadnjem času pri tej instituciji.

— Pravilnik o trgovskih in strokovnih šolah. Posebna komisija, sestavljena iz zastopnikov trgovskega ministrstva in ministrstva prosvete je izdelala te dni pravilnik o trgovskih in strokovnih šolah. S tem pravilnikom bo izenačen pouk za vse šole te vrste v državi.

— Vpisovanje v poštno in telegrafsko šolo. Prvega avgusta se prične vpisovanje gojenčev v poštno-telegrafsko šolo v Beogradu. Pouk se prične sredi meseca avgusta.

— Sprejem v vojno administrativno šolo. Vojno ministrstvo je razpisalo konkurz za sprejem gojenčev v vojno administrativno šolo. Kot gojenci se sprejemajo iz vojne stroke redovi, podoficirji in dijaki iz šole za

rezervne oficirje, iz vrst civilnega prebivalstva pa kandidati, ki morajo imeti dva razreda gimnazije.

— Nova trgovska ladja. Naše ladijsko podjetje »Oceanica« dobi te dni novo ladjo 2000 ton, ki bo oskrbovala promet na progi med Sušakom in Atenami, Solunom in Carigradom. Ladja je bila zgrajena v Nemčiji. Dne 10. avgusta bo ladja krščena na ime »Morava«.

— Pošiljke kovanega denarja. Po najnovejših vesteh, pride prvi transport kovanega denarja 5. t. m. na Sušak. Posebna komisija finančnega ministrstva prevzame ta dan 10 milijonov kovanega denarja za 2 Din. Sledila bo druga pošiljatev 10 vagonov in tretja 80 vagonov. Ta denar pride v promet koncem avgusta. Istočasno bo dalo finančno ministrstvo kovati zlatnike, ki bodo imeli na eni strani kraljevo sliko, na drugi pa državnega orla. Zlatniki pridejo v promet koncem septembra.

— Material za popravilo lokomotiv. Generalna direkcija državnih železnic je prejela pretekli teden večjo množino raznega materiala za popravilo lokomotiv in vagonov. Material je bil nabavljen na račun reparacij.

— Poprava vojašnice kraljeve garde. Po odredbi vojnega ministrstva se prične te dni s popravilo vojašnice kraljeve garde v Beogradu. V to svrhu odobreni kredit znaša 190.000 Din.

— Nekaj o izdatkih. Pri nas se mnogo govori, da se preveč razsiplje državni denar. To je res, a tudi drugod ni mnogo boljše. Tako se čisto slišijo glasovi o velikih izdatkih Zveze narodov v Ženevi. Poedini člani dobivajo horendne plače. Tako dobiva komisar za Avstrijo dnevno do 20.000 Din. Dva delegata za proučevanje Donave sta nastanjena v nekem dunajskem hotelu in dobivata dnevno 7000 Din.

— Izvoz jabolk. Beogradska trgovska zbornica je pričela z energično intervencijo za znižanje železniških postavk za izvoz jabolk, kajti letos se predvideva velik uvoz tega sadja, vsled česar bo narasel tudi izvoz.

— Kongres duhovnikov. V Zagrebu se vrši 7. avgusta kongres katoliških duhovnikov, katerega se udeležijo delegati iz cele države.

— Šola za lesno industrijo. V Drvarju v Bosni se odprvi 1. septembra šola za lesno industrijo. Kot učitelji bodo nastavljeni gozdarski in strojni inženjerji.

— Svečanosti na Lovčenu. Dne 31. septembra bodo na izredno svečan način prenesene Njegošove kosti iz Cetinja v kapelo na Lovčenu. Svečanosti se udeležijo tudi kraljevska dvojica.

— Mednarodni sejem v Solunu. V Solunu se bo vršil od 18. do 31. oktobra mednarodni sejem industrijskih vzorcev in gospodarskih proizvodov.

— Odkrita komitaška organizacija. V vasi Blatuc so izsledili orožniki veliko komitaško organizacijo. Hišne preiskave so spravile na dan veliko množino orožja, največ pa pušk in bomb. Organizaciji je načeloval neki Bolgar, ki je takoj po odkritju zbežal. Načelnik je znan razbojnik in zločinec, ki ga oblasti že delj časa zasledujejo.

— Čehoslovaki za razstavo v Subotici. Čehoslovaško prometno ministrstvo je dovolilo za udeležence subotičke razstave, ki bo trajala od 22. do 31. avgusta, 50% popusta na vseh državnih železnicah.

— Čekovni promet v naši državi. Glasom podatkov poštne hranilnice o čekovnem prometu v naši državi je znašal tekotom meseca junija promet beogradske poštne hranilnice 71.777.998 dinarjev, pri filijalki v Sarajevu 50.016.825 Din, v Ljubljani 62.955.622 Din, v Zagrebu pa 73.132.830 Din.

— Imenovanja v sodni službi. Imenovani so: Peter Keršič, deželnosodni svetnik v Ljubljani; za višjega sodnega svetnika pri deželnem sodišču v Ljubljani; dr. Milko Gaber, okrajni sodnik in predstojnik okrajnega sodišča v Ljutomeru za svetnika pri deželnem sodišču v Ljubljani; Jurij Gregorc, deželnosodni svetnik in predstojnik okrajnega sodišča v Radovljici; za deželnosodnega svetnika in predstojnika okrajnega sodišča v Kranju; dr. Rupert Celestina, deželnosodni svetnik in predstojnik okrajnega sodišča v Crnomlju, za deželnosodnega svetnika in predstojnika okrajnega sodišča v Radovljici; dr. Jakob Konda, okrajni sodnik v Celju, za deželnosodnega svetnika pri okrajnem sodišču v Celju; Božidar Romih, okrajni sodnik v Novem mestu za deželnosodnega svetnika pri okrajnem sodišču v Novem mestu; Viktor Kobé, sodnik v Novem mestu; za okrajnega sodnika v Novem mestu; dr. Vojteh Hočvar, okrajni sodnik in predstojnik okrajnega sodišča v Gornjem gradu, za okrajnega sodnika in predstojnika okrajnega sodišča v Brežicah.

— Iz železniške službe. V območju ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani so vpočenoji: Leopold Pahor, uradnik v 1./II.; Fran Juvan, Jakob Plehan, Ivan Sedlaček in Martin Znidarič, uradniki v 1./III.

— Nova zdravnik. V imenik zdravniške zbornice za Slovenijo sta bila vpisana: dr. Milan Gregorič, zdravnik splošne državne bolnišnice v Ljubljani in dr. Franta Mis, asistent državnega higijskega zavoda v Ljubljani.

— Gospodična Nada Gabrščekova iz Gorice je napravila na dunajskem vseučilišču izpit iz francoščine s prav dobrim uspehom. — Na državnem učnem zavodu za orijentalne jezike pa je napravila prvi državni izpit iz — ruščine.

— Dve fatalni pismi. Te dni je govoril ves Zagreb o nenavadni zakonski drami ravnatelj M. G., čigar zakon konča po 15 letih sloge in ljubezni z ločitvijo. Ravnatelj M. G. je poslal svojo lepo soprogo v neko kopališče na Čehoslovaškem. Sam je ostal doma ter se hodil pridno kopat v Savo. Nedavno je omagala v Savi med kopanjem mlada gospodična Mara. Nevarnost je bila, da utone. Kavalirski ravnatelj ji je priskočil na pomoč ter jo rešil. Seveda sta postala s tem

dobra znanca. Iz poznanstva se je razvila v 8 dneh intimna ljubezen. Vsak dan sta se kopala zaljubljenca skupaj, zvečer se je peljala gospodična Mara z ravnateljem z avtomobilom v njegovo vilo na Tuškancu. Toda veselje in ljubezen nista trajala dolgo. Te dni je dobil ravnatelj od svoje soproge pismo, v katerem mu sporoča, da jo žene domotožje domov, ter da se zopet takoj odpelje. Ravnatelj se je polastila nervoznosti in preko noči je prekinil z gospodično Maro vse zveze. Iredno pa je dobila gospodična pismo, je vprašala ravnatelja telefonično, kaj pomeni, da ne pride, kakor običajno, z avtomobilom ponjo. Ravnatelj sam ne ve, kaj je v zadregi in naglji odgovoril. Samo to ve, da je naročil svojim uslužbenecem, da naj rečejo, ako ga zopet kdo telefonično pokliče, da je odpotoval. Tistega dne je telefonirala gospodična Mara še enkrat. Ravnatelj je sinko je odgovoril, da je papa odpotoval. Gospodična Mara je prebila bridko noč. Zakaj gospod ravnatelj ji je pravil, da je vdovec brez otrok. Lepi sen je spaval po vodi. Kljub temu pa je sklenila gospodična Mara, da poprosi ravnatelja, da plača, kakor je obljubil, svilen obleko, ki je že v delu. Drugi dan na vse zgodaj se je odpeljal ravnatelj svoji soprogi nasproti. Toda zgorela sta se. Popoldne je dostavil pismo noša pisemce, z označbo »nujno«. To »nujno« se je zdelo gospe sumljivo. Odprla je pisemce in čitala je, kaj je pisala Mara njenemu soprogu. Z večernim vlakom se je vrnil ravnatelj M. domov. Naslednjega dne je prišla iz Čehoslovaške na gospo M. brzojavka. Po garderobi je spoznal, da je njegova soproga že doma. Hitel je k njej. Toda njena soba je bila zaklenjena. Ves ta dan se ravnatelj in njegova gospa nista videla. Tretji dan pa je dobil ravnatelj od nekega odvetnika pismo, v katerem mu naznanja odvetnik, da zahteva njegova soproga radi nezvestobe ločitev. V prigribu je bil priložen prepis pisma gospodične Mare. Dalje ga je obvestil advokat, da je odpotovala gospa nazaj na Čehoslovaško. Četrty dan je poslal ravnatelj advokatu ravno tako pismo ravnateljevi soprogi s prepisom brzojavke njenega ljubimca. Peti dan je poslal ravnatelj avtomobil pred stanovanje gospodične Mare s pismom in prošnjo, da se pripravi za kopanje... Avto se je vrnil prazen. Gospodično so videli pozneje na Savi z drugim, bogatejšim kavalirjem...

Za nakup

obleke

Vam nudi najcenejši vir

JOS. ROJINA, Ljubljana.

— Industrija, trgovci in obrtniki se naproša, da v lastnem, kakor tudi v interesu skupnosti nemudoma prijavijo svojo udeležbo kot razstavljalce na letošnjem vselemu od 29. avgusta do 8. septembra 1925. — Jesenska konjunktura obeta biti dobra, naj torej nikdo v lastnem, kakor tudi v skupnem interesu ne zamudi pri zainteresiranju kupcev za naš trg. Tudi trgovci iz Ljubljane naj razstavijo, saj jim uspeh ne izostane ne na vselemu, ne pri večjem obratu v lastnih lokalih.

— Ljubavna afera ruskih emigrantov. V Beogradu je imel neki Kušnjarov zobotehnični atelje. Kot pomočnik je bil zaposlen pri njem Mihajlo Vasilin. Oba sta ruska begunca. Nedavno je dobil Kušnjarov mesto pri sarajevski rudarski direkciji, istočasno je prišel v Sarajevo tudi Vasilin, ki je otvoril tam zobotehnični atelje. Ze prej je opazil Kušnjarov, da posveča njegova žena Vasilinu nekoliko preveč pozornosti. Končno jo je zasledil z njim v nečem tete-a-tetu. Da se maščuje nad njim, je najel ruskega begunca Njemira Roždestvenskega, da je Vasilina pošteno pretepel. Pri tem mu je poškodoval desno roko, tako, da ga je onesposobil za vedno za izvrševanje njegovega posla. Te dni se je Roždestvenski s Kušnjarovom spril, zato je šel na policijo, kjer je stvar prijavil. Policija je njega in Kušnjarova aretirala ter ju izročila državnemu pravdnistvu.

— Eksekucija z zaprekami. Nekdanji milijonar Russell Scott v Chicagu je bil obsojen, ker je zahrbtno umoril trgovskega uslužbenca Murerja, na smrt. Na dan, ko bi imel biti usmrčen, je prejelo sodišče od obsojenčevega brata brzojavko, v kateri sporoča, da je mrtlec, njegov brat pa nedolžen. Eksekucija je bila na to odložena. Od takrat je minilo že precej časa, vendar pa obtoženčevega brata, ki je pobegnil, doslej niso mogli najti. Sedaj je prišlo v aferi do novega prekreta. Zagonikni trdijo, da se je Scottu vsled dolgotrajnega preiskovalnega zapora omračil um. Smrtna obsodba ne more biti izvršena, dokler ta trditve, ki se opira na izjave zdravnikov, ni ovržena po sodnih izvedencah. Sodni dvor je razpisal novo obravnavo, od katere si obejto prebivalci Chicaga senzacije, kakršne je nudil samo proces zoper morilca Loeba in Leopolda. V ostalem se domneva, da bodo poizkusili Scottovi prijatelji vse, da rešijo bivšega milijonarja vešal. Domneva se, da je bla misteriozna brzojavka fingirana, in sicer v svrhu suspenzije eksekucije.

— Ne vstopajte v francosko legijo tuincev. Merodajne oblasti naznanjajo, da nimajo osebe, ki so prekoračile 18. leto starosti ter se dale uvrstiti v francosko legijo tuincev, nobenih izglelov na pomoč od strani naših državnih oblasti. Vsak legijonar podpis pogodbo, s katero se zaveže za petletno službovanje. Kakor hitro je pogodba pravomočna, ne more naše poslanstvo v Parizu obvezni-ka več razrešiti njegove dolžnosti. Vsak korak je brezpogojno brezuspešen. Zato svari- mo naše državljane, da ne nasedajo agen- tom, ki iščejo rekrute za francosko legijo

tuincev, kjer jih čaka, kakor dokazujejo poročila, stroga disciplina in izredno naporna in nevarna služba.

— Majhna skica iz sovjetske uprave. Moskovski list »Pravda« je objavil te dni zanimiv članek. V tem članku je govor o nekem sovjetskem uradniku, načelniku VIII. rajona milice Bankovskem, ki je podpisoval vse listine, ki so mu bile predložene, ne da bi jih bil sploh kdaj čital. Podrejeni uradniki, ki so popolnoma naravno ta »faible« svojega predpostavljenega jako dobro poznali, so mu podtaknili celo vrsto aktov, ki jih je podpisal z največjim mirom. Med velikim številom aktov se nahaja nekaj jako zanimivih. Najoriginalnejša sta menda sledeča dva: Načelniku okrožne milice v Krasnojarsku. Tajno. Report: Čast mi je, Vam javiti, da sem danes okrog polnoči spolno občeval s svojo ženo. Zelel bi, da dobi sina. Kar se tiče moje žene, ne vem, kaj želi. Obveščujoč Vas o tem, prosim, da se pripravite za krst. Načelnik VIII. rajona Bankovski I. R. Dne 25. maja 1925. Drugi akt je sledeči: »Načelniku okrožne milice v Krasnojarsku. Report: S tem Vas obveščam, da od dne, ko sem prevzel službo načelnika rajona v Krasnojarsku nisem prečital niti enega akta. Kam se akti pošiljajo, nimam pojma. Pri podpisavanju aktov nikdar ne čitam, ker smatram to kot popolnoma nepotrebno. Registra o uradni korespondenci sploh nimam. Korespondiram ne, ker nimam časa zato. Sem namreč še malo časa poročen. Načelnik VIII. rajona Bankovski I. R. ki je dobil šef milice v Krasnojarsku te misteriozne uradne akte, je mislil, da Bankovski ni normalen. Izkazalo pa se je, da je Bankovski popolnoma normalen, da pa ne čita uradnih listin.

— Roparski napad na grškega trgovca v bolgarski Macedoniji. Iz Aten poročajo: V uglednega grškega trgovca Jakoba Nikolaidija, 72 let starega gospoda, so napadli v Samikih (Bolgarska Macedonija) revolucionarji ter ga prisilili, da jim je izročil 200.000 levov. Grški poslanik v Sofiji je dobil nalog, da protestira radi tega nasilstva pri bolgarski vladi.

— Boji s komitaji. Iz Štipa poročajo: V sredo ponoči je skušala prekopati našo mejo pri Božidarjevcu 10 glav broječa tolpa komitajev. Naša obmejna straža jo je pravčasno opazila in prepadla.

— Velik rop na cesti. Te dni je bil izvršen na cesti pri Prištini velik rop, pri katerem je padel razbojnikom v roke plen 100 tisoč dinarjev. Potniki večernega vlaka so se peljali iz postaje Priština v 8 km oddaljeno mesto v avtomobilih in izvoščkih. Pri 7 km jih je obkolila močna tolpa kačakov, ki jih je po vrsti oropala. Nekemu učitelju so vzeli 28.000 dinarjev, nekemu drugemu potniku 20.000. Vsem potnikom so vzeli vso gotovino in vso prtljago. Nekega muslimanskega kočijaža so tako pretepli, da je bil napol mrtev. Samo šoferju in nekemu dečku se je posrečilo pobegniti in sporočiti v mestu, kaj se je zgodilo. Takoj so bile razposlane na vse strani močne patrulje, ki pa niso našle o roparjih nobenega sledu. Domneva se, da gre za roparski napad glasovitega razbojnika Mehmeda Delije in njegove tolpe.

— Zena z dvema možema. Ljubosumnost ni baš najredkejša čednost človeškega rodu. Pa vendar se dogajajo slučaj, da ima pravilo svojo izjemo. To dokazujejo tudi vesti nekaterih beogradske listov. Gre pa za sledeče: Pred 35 leti se je zaljubil neki dijak v Nišu v svojo sošolko. Tudi ona ga je imela rada, ali človek obrača, Bog obrne. Dijak je odšel v tujino nadaljevati svoje študije. Ona pa je ostala doma in stariši so jo prisilili, da je poročila nekoga drugega, ki pa je bil prijatelj obeh zaljubljenec. Ko se je dijak vrnil iz tujine, je prošil za mesto v Nišu, kjer je živel njegov ideal kot srečna zakonska žena. Zahaljal je k njima večkrat v posete, ne da bi to vzbujalo ljubosumnost zadovoljnega soproga. Nekega dne pa je bil soprogo predstavljen v Beograd, kamor je že čez par mesecev prišel tudi njegov prijatelj. V Beogradu so najeli skupno stanovanje, obstoječe iz treh sob. V srednji je spala ljubljena žena, v obeh krajnih pa sta ložirala oba prijatelja. Nekdanji dijak, sedaj že visok uradnik, ni maral druge ženske in je trdno sklenil, ostati samec. Vsi so bili srečni in zadovoljni, dokler ni nekega dne umrl otrok, o katerem je pravila ljubezniva gospa, da je podoben njemu častilu, na katerega očetovstvo pa je bil nosen njen soprogo. Čez nekaj časa pa je bila pozabljena tudi žalostna smrt in vsi trije so v skupnem prijateljstvu preživljali dneve, ki so se že nagibali k zatonu. Bog zna, koliko časa bi še trajala ta sreča, da ni nenadna smrt ugrabila njenega središča, ljubljeno ženko. Sedaj pa lahko vidite iti po beogradske ulicah dva sivolasa starečka, ki dnevno gresta obujat spomine na tamošnje pokopališče.

— Draga Marica. V Zagrebu ne morem več živeti. Tu je tako enolično, da ne morem več zdržati. Grem, grem v svet, učit... (morda celo v Ameriko). Pozdravi vse na pošti in reci jim, da se ni treba jeziti, ker je pač tako moralo priti. Z Bogom! — To je bilo poslovljno pismo neke zagrebške poštne uradnice, ki je olajšala pošto blagajno za 76.770 Din. Anica je bila brhko in pri- kupljivo dekle, ki je imela dostop v vse pisarne. Bila pa je obenem zelo rafinirana gos- sarne, ki je izrabljala naklonjenost svojih predstojnikov v sebične namene. Odpirala je denarna pisma, prodajala znanke in izko- ristila vse, kar se je dalo spraviti v denar. Z denarjem je krenila proti Beogradu, kjer si je pridobila s svojim nastopom nebroj ča- stilcev. S temi je preživela prave orgije, dok- ler je ni končno izsledilo oko postave v tre- nutku, ko se je odpravljala z nekim kavalir- jem iz beogradskega hotela Palas. Pri njej so našli še okoli 50.000 dinarjev. Ostanek je seveda že pofučkala.

— Smrt radi pridnosti. V vasi Tetovu je te dni nenadoma umrl mladenič Kobranovac. Zdravnik je ugotovil, da je mladenič umrl vsled prenapornega dela. Od zgodnje pomla- di je namreč delal na polju 16 ur dnevno.

— Usmrtil se je, da osreči ženo. Niso redki moški, ki pripovedujejo ženam, da so pripravljeno dati življenje za srečo ljubljene dame, toda zelo redki so taki, ki bi to tudi res storili. Med te srečne ljudi spada tudi John Wandusky iz Egg. Horgora v New Jersey. Najsi je to storil pod vplivom melanholije ali pa iz ljubezni, glavno je, da je izvršil samomor, da gre s poti svoji ženi, ki se je bila zaljubila v drugega moškega. Njegova požrtvovalnost je segala celo dalje. Zaprtil je svojo ženo in njenemu ljubimcu testamentarno gotovo vsoto denarja, da ne bi padla že takoj v začetku v bedo. Razven tega ju je obvestil pisмено, da izvrši samomor zato, da osreči svojo ženo. Tudi policijo je obvestil, da je šel v smrt prostovoljno in da njegove žene ne zadene nobena krivda.

— Velika avtomobilska nesreča med Uncom in Rakekom. V torek se je pripetila na cesti med Uncom in Rakekom velika avtomobilska nesreča. V smeri iz Planine se je pripeljal baron Gicz iz Čabljana na svojem avtu. Z Rakeka je pridrvel drug avtomobil, v katerem so sedeli neki Hrvatje. Njihov avto se je zaletel v avto barona Gicza. Karambolaža je bila tako močna, da je odletel neki finančni stražnik, ki je bil na drugem avtomobilu, več metrov v stran. Mož je imel srečo, zakaj ostal je nepoškodovan, dočim si je zlomil baron Gicz na dveh mestih roko in je bilo tudi več finančarjevih sopotnikov več ali manj poškodovanih. Oba avtomobila sta bila tako poškodovana, da nista mogla nadaljevati vožnje. Popoldne je prišel drug avto ter odpeljal avto, v katerem so bili Hrvatje, v Ljubljano. Nekaj ponesrečencev se je odpeljalo z vlakom v Ljubljano. Nesrečo je zakrivilo dejstvo, da sta vozila oba avtomobila na isti strani ceste.

— Krvav zločin na Markovem trgu v Beogradu. Kakor poročajo iz Benetk, je bil izvršen tam te dni strašen zločin. Otroci, ki so se igrali na Markovem trgu so opazili ob nekem stebrišču moškega in ženske. Par je sedel na tleh ter se srdito prepirali. Nenadoma je potegnil moški nož ter sunil z njim žensko parkrat v prsi. Poklicali so policijo, ki je morila aretovala, njegovo žrtev pa odpravila v bolnico. Med transportom je ženska umrla. Morilec je 46leten dinar. Umorjena ženska je bila njegova ljubica. Mož pravi, da ga je ženska kruto varala. Zamolčala mu je, da je bila poročena, bila je velika pijanka ter mu je zapravlila vse prihranke. Baje ga je hotela že enkrat umoriti.

— Ubit hajduk. Orožniki so zvedeli, da se skriva v nekem gozdišču poleg vasi Stubice nevaren hajduk Pavnovič. Na mesto je odšla večja patrulja in ga kmalu izsledila. Poveljnik ga je pozval, da se preda, česar pa hajduk ni hotel storiti. Vnela se je pravcata vojska, ki je trajala nad eno uro. Ko je hajduku zmanjkalo streljivo, je zbežal, bil pa je med potjo ustreljen.

— Zopet hakenkreuzerski kravali na Dunaju. V sredo zvečer je prišlo na Dunaju v II. okraju zopet do hudih spopadov med hakenkreuzlerji in židi. Interventirali je morala policija, ki je rabila orožje. Več židov je bilo ranjenih, nekaj oseb pa aretovanih.

— Osrednje društvo nižjih poštinih in brsojavnih uslužbencev v Celju priredi dne 2. avgusta t. l. III. javno tombolo ob 3. uri popoldne na Dečkovem trgu pred Narodnim domom v Celju. Glavnih dobikov, med katerimi se nahaja šivalni stroj, žensko in moško kolo, otomana, zrcalo, ura stenska itd., je 12. Razen tega je še 310 drugih lepih dobikov. Kartele, ki se prodajajo po 3 Din komad, se dobe pri vseh pismonošah, raznašaleh in po vseh trafikah v Celju.

— 14dnevno taborenje slovenskih gozdovnikov je bilo te dni uspešno zaključeno. Prej šibki in bolni fantje so se vrnili na svoje domove čisto prerajeni, zagoreli in čili. Bivanje v gozdu noč in dan je vcepilo v mlade duše globok dojam svete prirode, spoštovanje božjega stvarstva in vso pestrost gozdnega življenja. Ta prvi tabor slov. gozdovnikov v Kamniški Bistrici ostane prav gotovo vsem taborečim v prijetnem spominu. Dal Bog, da se gozdovništvo čimbolj razširi!

HOČES, NOČES, MORAS PRIZNATI, da so »Pekatec« izborna jed, ako so le pravilno pripravljene. Ker se dobe v mnogih vrstah, je gotovo med njimi kaka, ki ti posebno ugaja.

Ljubljana.

1— Zaročil se je krojaški mojster g. Fran Rožič z gospo Julko Perdan. Mlademu paru obilo sreče!

1— Ogenj v skladišču »Orient«. Dodatno k naši zadnji notici, se nam poroča, da sta zapazila ogenj prva nočna stražnika Anton Jeranko in kontrolor Josip Mihevc, oba dolgoletna uslužbenca Prvega ljubljanskega zavoda za straženje in zaklepanje v Ljubljani, ki sta preprečila z vestnim izvrševanjem svoje službe izbruh večjega ognja ter obvarovala lastnike skladišča občutne škode.

1— Kopališče »Slone« je danes, dne 1. avgusta zopet odprto.

1— Sokolska zupa Ljubljana in direkcija železnice. Direkcija železnice dovoljuje polovično vožnjo članom društev, ki se udeležijo dne 2. avgusta župnega zleta v Ljubljani na Taboru. Vsak član — članica si kupi na domači postaji celo, enosmerno karto in prosí, da mu postajni blagajnik pritisne žig. Pri izhodu v Ljubljani karte ne oddaš, ker velja tudi za povratek. V pisarni na Taboru dobiš žig župe v dokaz, da si se v resnici udeležil zleta. Zdravo! — Starešinstvo.

1— Sokolska zupa Ljubljana. Spored našega zleta v nedeljo 2. avgusta t. l.: 1. v soboto ob 9. zvečer koncert dravske godbe na Gradu; 2. v nedeljo zjutraj ob pol šestih budnica od Karlovskega mostu na kolodvor; 3. ob pol sedmih in pol osmih sprejem gostov na kolodvoru; 4. ob osmih koncert na Taboru v dvorani; 5. ob devetih skušnje; 6. točno ob pol dvanajstih sprevod po mestu; 7. ob treh popoldan koncert na Taboru; 8. ob pol štirih javna telovadba; 9. po telovadbi velika veselica. Zdravo. — Zupno starešinstvo.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA,
dne 31. julija 1925.

Vrednote: 7% invest. posojilo iz l. 1921 bl. 78; 2½% drž. renta za vojno škodo bl. 300; Celjska posojilnica den. 200, bl. 205; Ljubljanska kreditna banka den. 225, bl. 238; Merkantilna banka den. 101, bl. 101; Prva hrv. štedionica den. 805, bl. 810; Slavenska banka den. 60; Kreditni zavod den. 175, bl. 185; Strojne tov. in liv. den. 100; Trboveljska den. 330, bl. 340; Združene papirnice Vevče den. 100, bl. 110; »Nihag« bl. 40; Stavbna družba den. 165, bl. 180; 4½% zast. listi Kranjske dež. banke den. 21; 4½% kom. zadolžnice Kranjske dež. banke den. 20.

Blago: Deske, 20, 25, 30 mm, monte, fco meja bl. 500; hrastove vozovne deščice, 43 mm, 2,65 m, fco meja den. 1350; bukova drva, 1 m dolž, fco nakl. post., 5 vag., den. 18,50, bl. 18,50; oglje la vilano, fco meja bl. 80; pšenica bačka, par. Ljubljana bl. 320; pšenica slavonska, par. Ljubljana bl. 295; pšenica domača, fco Ljubljana den. 290; fižol cipro, b/n, fco Ljubljana bl. 220; laneno seme, fco Ljubljana den. 450, bl. 500; koruza slavonska, fco slavonska postaja den. 220, bl. 230.

BORZE.

Zagreb, 31. julija. Devize: Dunaj 767—777, Berlin 1295—1305, Italija izplačilo 199,3—201,7, London izplačilo 266,04—268,04, New York ček 54,97—55,57, Pariz 261—266, Praga 163,63—165,68, Švica 1069—1079, ček 1069—1079.

Curih, 31. julija. Beograd 9,40, Berlin 1,2260, New York 515, London 25,005, Pariz 24,35, Milan 18,85, Praga 15,275, Budimpešta 0,007250, Bukarešta 2,65, Varšava 96, Dunaj 72,47.

× Ribji trg v Ljubljani in cene ribam. Poleg drugih izprememb na živilskem trgu skuša mestno tržno nadzorstvo tudi ribji trg v Ljubljani urediti. Doslej so se prodajale ribe na vago, pa tudi po kosu ter se je zahtevalo včasih za posamezen kos previsoke svote. Da pa se temu nedostatku odpomore, je mestno tržno nadzorstvo odločilo, da se smejo odslej naprej prodajati ribe le na vago. Da se ne bo zaračunavalo za posamezne vrste rib previsoko, se je sestavil za ribe prehodni cenik in sicer: Ribe I. vrste: postrv 55 do 60 Din za 1 kg, sulec 45 do 50, lipan 45 do 50, somovina 35 do 40, smudja (Schille) 40 do 45, kečiga 40 do 45. II. vrsta: menek 35 do 40 Din kg, krap 26 do 32,50, šljaj 25 do 30, ščuka 25 do 30, ostriž 25 do 30. III. vrsta: mrena 17,50 do 20, klin 12,50 do 15, črnooka 12,50 do 15, male ribe 15 do 20 Din kg. IV. vrsta: podlest 8 do 12,50, platnica 8 do 12,50, pečenka 8 do 12,50, ostale ribe 8 do 12,50 Din kilogram. Očiščene ribe 10 do 15% dražje. Raki po velikosti od 2 do 6 Din za komad. Zabi kralji po velikosti od — 25 do 1 Din za komad. Morske ribe nimajo dnevne cene, ker cene zavise od količine in vremena. — Mestno tržno nadzorstvo v Ljubljani.

× Za izvoznike lesa. Večja tvrdka iz Tunisa želi nabaviti velike množine desk za izdelovanje zabojev. Dimenzije, dobavni pogoji in naslov tvrdke so interesantom v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani med uradnimi urami na vpogled.

× Dobave. Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 21. avgusta t. l. pri intendanturi Vrbaske divizijske oblasti v Banjaluki glede dobave 465.000 kg moke (tipa 80%); pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave peska za lokomotive in glede dobave procepkov (Vorsteeksplint) in podložnic. — Dne 22. avgusta t. l. pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave 120 ton portland-cementa; pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave lokomobila in elektromotorjev ter glede dobave štampiljk. Predmetni oglasi so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled. —

To in ono.

400.000 KONJ OBSOJENIH NA SMRT.

V severoameriški državi Montani je 400 tisoč divjih konj, ki žive v prosti naravi. Ti konji osmukajo vrbe, pustošijo farme ter so tudi že večkrat inficirali domače konje s svojo divjostjo. Vsled tega je bilo treba podvzeti energične mere. Montanska vlada se je poslužila, uvažuje dejstvo, da so konji v dobi avtomobilov nepotrebni, radikalnega sredstva: Vseh 400.000 konj bodo obkolili in usmrtili. Računa se, da porabijo ti konji letno krmo dveh milijonov ovac ali 800.000 komadov goveje živine. Radi tega hočejo nadomestiti konje v glavnem z ovcami.

Toda ne mislite, da gre pri divjih konjih za manj vredne živali. Nasprotno: Ti tako imenovani »cow-ponies« so direktni potomci arabskih konj, ki jih je pripeljal Cortes v Mehiko. Seveda so nastali tekom časa drugi tipi. Toda še dandanes se zgodi, da se rudi včasih kak »pristen arabec«, kar dokazuje, kako močno pulzira v tej rasi kri prednikov. Živali so se hitro razmnožile ter letajo že 370 let proste po zahodni Severni Ameriki. Utegnili bi se vprašati zakaj prebivalstvo teh konj ne polovi. Vzrok je, kratko rečeno, ta, da se ti konji ne dajo ukrotiti, če pa se to včasih vendarle z največjim trudom posreči, obstoji vedno nevarnost, da kaka žival zopet podivja. Tudi lov na te živali ni lahak. Ti konji hodijo po strmih gorah in pečinah spretno in sigurno. Na ravnam pa se lahko kosajo z antilopo. Vsled tega se poslužujejo Indijanci pri lovu kobile, ki naj privabi živali v bližino, toda tudi ta trik je problematične vrednosti, ker ne »vleče« vedno, posebno ne vpliva na čredo tisočev konj in divji konji žive prav tako v majhnih skupinah, kakor v velikih čredah. Težava, ki jo povzroča ukrotitev divjega konja, je povzročila, da prebivalstvo ukročene divje konje visoko ceni. Dober »broken horse«, in kaj šele poln hlev takih konj je stal včasih neprimerno visoke svote. Pri tem pa je bila stvar riskirana. Črede divjih konj obiskujejo s posebnim veseljem ponoči ukročene živali v njihovih stajah. Tak obisk konča navadno s tem, da pobegnejo vsi ukročeni konji. Noben farmer, ki ima konje, ni varen pred »cow-poniji prerije«.

Toda to še ni vedno najhujše. Glavni vzrok, zakaj je montanski vladi na ohranitev teh konj tako malo ležeče, je nepreračunljiva narava teh živali, ki so dostikrat tudi v slučaju, da so bile že delj časa krotke, povzročile v svojem hrepenenju po svobodi velikansko škodo. Prebivalstvo razlikuje dve vrsti divjih konj. Prvi se imenujejo »broneos«, drugi »outlaws«. Prvi se dajo ukrotiti, seveda je treba vedno nanje paziti. Drugi pa imajo hudica v telesu. Niso dovzetni ne za dobroto ne za batine ter ostanejo vse svoje življenje divji. Trdi se sicer, da pripada 400.000 montanskih konj večinoma drugoomenjenim divjakom, toda najbrže se to ne vjema. O drugoomenjeni vrsti piše Owen P. White v »New York Times«: Kupil sem na trgu krasnega 7-letnega divjega konja. Šel je mirno z menoj, toda takoj sem opazil strupene poglede, ki jih je metel na vse strani. Uro pozneje se je obnašalo kljuse v hlevu, kakor bengalski tiger. Noben človek se mu ni smel približati. Štiri dni je neprestano besnel. Uvidel sem, da se vražja žival ne bo dala vporabiti za jezdjenje. Zato sem poizkusil ga vpreči v voz. Poslužil sem se težkega voza, v katerega je bila vprežena mula. Nato so pripeljali štirje moške mojega »krasnega« konja iz hleva, da bi ga vpregli poleg mule. Konj je imel noge zvezane. Tudi okrog vratu je imel močne vrvi, da je bila podana možnost, da ga obdržimo, ko mu razvezemo noge. Moj hlapec je splezal na voz in prijel za uzde; nato smo odvezali konju noge. V naslednjem trenutku se je povzpел kvišku, skakal in bil okrog sebe ter ugriznil mulo. Hlapec je padel z voza in konj je oddirjal z vozom proti glavni cesti. Pred hišo je potegnil seboj več biciljev in prevrnil

poštni voz. Nato je dirjal v park, ki ga je naravnost strašno opustošil. Končno je navozil v velik kup kamenja, iz katerega se ni mogel več rešiti. Toda miren kljub temu ni postal. Bil je okrog sebe kakor besen. Mula je bila težko poškodovana, voz skoro popolnoma razbit. Vrgli smo mu okrog vratu in nog močne vrvi — bila nas je cela truma — vrgli smo ga na tla, in par ur nato sem ga zastrupil. Za škodo, ki jo je povzročil, sem moral plačati naravnost velikansko odškodnino.

Ako čujemo take stvari, nam je odredba montanske vlade razumljiva. Sicer pa pravi montanska vlada, da so postali konji nepotrebni, vsled česar se jih lahko iznebimo. Avtomobil je zmagal. O tem se bodo pričeli sedaj tudi divji mustangi.

Pustolover Strasnov nadaljuje.

»Vidite, dragi ministerialni svetnik, to sem si mislil tudi sam, toda nisem se Vam upal povedati?«

Hrvatski ban je bil takrat grof Teodor Pejačević. Bil je vzor avstroogrškega diplomata — plemića. Kar se tiče zunanosti, je bil frapantno podoben odličnemu ogrskemu ministru grofu Juliju Adrassyju, favoritu kraljice Elizabete. Bil je visok, slok moč resnih, plemenitih potez. Bil je mojster v uljudnem diplomatskem tonu, kakršen je bil takrat uzueen pri vseh velikih poslanstvih. Toda znotraj je bila ta lepa atrapa prazna. To so vedeli vsi, ki so imeli z njim opraviti. Tudi on je to vedel, in povzročalo mu je veliko skrbi, zakaj enkrat je dobil od madžarske vlade nos, češ, da se je dal od tega ali onega poslanca dupirati, drugikrat pa je dobil spet migljaj z Dunaja, da dinastija in vlada njegovega delovanja na Hrvatskem ne gleda ravno s preveč prijaznimi očmi. Tako je živel v večnem strahu, da mu prezentirajo zopet enkrat kakoga kozla, ki ga je ustrelil.

Ko sem stopil v sprejemno sobo, sem videl skupino gospodov v promenadni suknjah. Pred njimi je stal majhen tajnik, ki se je napihal v svesti si svoje moči in svojega dostojanstva, kakor žaba.

Tajnik je ravno debatiral z načelnikom deputacije — zakaj očitno je šlo za deputacijo — ko sem stopil k njemu ter ga po preizkušenem receptu v precej nevljudnem tonu nahrulil.

»Vi ste baronov tajnik?«

»Da.«

»Prosim, idite k njegovi ekscelenci in javite mu, da želi Berger-Waldenegg, ministerialni svetnik z Dunaja, nujno z njim govoriti.«

»Prosim, gospod ministerialni svetnik oprostite, toda pravkar je tu deputacija, ki jo želi ban sprejeti. Mogoče se hočete potruditi za par trenutkov v mojo sobo.«

»Dragi gospod tajnik. Ne naročajte mi ničesar, temveč storite, kar Vam rečem. Idite notri in recite njegovi ekscelenci, da želim z njim govoriti. Deputacija lahko počaka.«

To je učinkovalo. Sekretar je postal zopet popolnoma majhen, skrilil hrbet in izginil skozi vrata salona. Dve minuti pozneje je odprl vrata na stečaj, zaklical emfatično: »Njegova ekscelenca prosi« ter se mi globoko priklonil, ko sem vstopil v salon.

Dasi ni moja navada, sem bil to pot silno nervozen in v zadregi. Imel sem slabe slutnje. Tudi način, kako me je sprejel ban, ni bil prikladen za to, da bi bil potolažil moj notranji nemir. Stal je malomarno pri pisalni mizi. Ni mi šel nasproti niti korak. Z indiferentnim obrazom je čakal, da sem prišel tik do njega. Napravil je kar najboljši ošaben obraz. Vsaka njegova beseda je bila mrzla kot led. S premagovanjem in največjo nonšalanso mi je ponudil dva prsta svoje roke.

»Torej, gospod ministerialni svetnik, ali ste si vendar domislili, da je v Zagrebu tudi ban.«

»Kakor vidite, ekscelenca. Toda moram ugotoviti, da sem vedno vedel, da eksistira na Hrvatskem ban. Tudi vem, da na Hrvatskem ni nobenega takega moža več, kakor je ban.«

Tudi te laskave besede niso učinkovale. Toda napravil je koncesijo. Sedel je k pisalni mizi ter mi ponudil prostor.

»Prosim, sedite gospod ministerialni svetnik.«

Sedel sem ter zbral nekoliko poguma.

»Ekscelenca, čutim, da sem Vam dolžan v prvi vrsti pojasniti, zakaj pridem k Vam šele pred svojim odhodom in ne že prvi dan, ko sem prišel.«

»Na to sem res radoveden, gospod ministerialni svetnik,« je dejal ban ter ogledoval svoje nohte.

»Ekscelenca, v tajni misliji sem tu. Kot star diplomat veste prav dobro, kaj to pomeni. Ako bi bil prišel že prvi dan sem, bi bili žvižgali potem drugi dan že vrabci na strehi, o tem, da sem v Zagrebu in moja mislija bi bila splavala po vodi. Tako pa sedaj z mirno vestjo zadostim vljudnosti ter napravim Vam hrvatskemu banu svoj najudanejši obisk.«

Ban je nagubančil čelo.

»Dobro delate. V Zagrebu delate za mojim hrbtom politiko ter se zame enostavno ne brigate.«

»Ekscelenca, izvršil sem samo povelje, ki sem ga dobil od svojih predpostavljajnih. Da pa boste vedeli ekscelenca, da nisem suh, zakrnen birokrat. Obravnaval sem z dr. sem bil v Zagrebu. Obravnaval sem z dr. Frankom.«

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Železnikar Aleksander.

Tiska tiskarna »Merkur«, Ljubljana.

To je veselje, taka pena!

Kdor uporablja „GAZELA“ milo, ima prijetno delo in je hitro gotov. Jaz ne perem nikdar z drugim kakor z „GAZELA“ milom.

V oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Lev na kulane.

Plavajoč med ledenimi ploščami, a brez nevarnosti, je premeril Maksimus kot motorni čoln Beringovo cesto.

Ko je splezal na azijsko obrežje, so vdeli Čukči, ki so lovili ribe. Čukči imenujejo azijske Eskime, Tunguzi pa, ki prebivajo bolj zahodno, imajo rdečkasto kožo, črne lase in tudi po postavi spominjajo bolj na severnoameriške Indijance. Pravzaprav je to eno pleme. Beringova cesta ni mogla ločiti ljudstev, še naročja so si podobna.

Čukči so že postavili svoje poletne šatore, pod katerimi so včasih še prav pošteno prezebali. Tujci, ki so prišli iz morja v vodnem vozu, bi bili po božje častili, če bi sploh verovali v bogove. Pa tako daleč še niso. Strašno neumno ljudstvo je to! Ko so videli, da jim povodni ljudje v velikih saneh na kolesih ne store nič zalega so odprli usta in so jih držali odprta. Potem so začeli beračiti, to so pa prav dobro znali. Veliko jim niso mogli dati, nekoliko sladkorja in še kaj podobnega ter za funt suhega mesa so hoteli dati cent posušenih rib.

Dolgo se niso zamudili pri njih, tudi v šotor si niso upali, bil je namreč silno umazan.

»Slišite vi, moj dragi s puško,« nagovori Adama nekega ribiča, ki je držal harpuno čez ramo; avto stoji že pripravljen za odhod. »Ali mi poveste, kje drži najbližja pot v Kalkuto? Ne? To mi je žal, zelo žal. Izvolite tobaka? Tudi ne? No, potem, z Bogom, na svidenje, obiščite me kdaj!«

Avtomobil drvi dan in noč po ravnih stepah, pa čez hribovja in čez gore, pokrite s snegom, kjer vodi Georg. Brez njega bi ne bili prišli preko. Zakaj kdo je

vedel tu za kak prelaz? Niti domačini, Čukči ne. Le vodniki karavan, ki obiščejo tudi te od vsega sveta pozabljene ljudi, da izmenjavajo z njimi razne stvari.

Vsa ta pota je bil Georg z velikim trudom poiskal; koliko vprašanj je bil stavljal poznavalcem teh krajev; avto pa je sedaj nemoteno drevil dan in noč.

»V tej noči se raje ne bomo vozili,« reče Georg, ko napoči drugi večer na azijskih tleh.

»Zakaj ne?«

»Nismo daleč od široke zemeljske usede, in jaz vendar nisem tako siguren, da bi jo natanko določil v temni noči. Avtomobilova razsvetljava ne zadostuje. Čez prepad drži most za konje in kamele, a našega Maksimusa bi ne vzdržal.«

Maksimus se ustavi čez noč in Leonor ustrelji z Georgovo pomočjo medveda. Meso spravijo v sušilnico.

In drugo jutro vidijo, kako strašen bi bil konec njihove vožnje, če bi ne bilo Georga.

Po ozki soteski se peljejo precej strmo navzgor, pot je še vedno pokrita s snegom in ledom.

Tu Georg, ki stoji ob krmilu avto nemotoma ustavi.

»Tu, nekaj metrov pred nami mora biti.«

Leonor izstopi. Niti prepada, niti lesenega mostu ni videli in vseeno zatrjuje Georg, da stoji tik pred obema in ko nekoliko odkopljejo sneg, vidijo, da je imel prav.

Usesta je deset metrov široka in osem metrov dolga — razmerje dimenzij je zato obrnjeno, ker je prepad širši nego soteska.

V sredi drži brv, narejena iz kosov lesa in drevesnih debel, ograje nima nič, tudi dvignjena ni in na obeh straneh zija globok prepad.

Ta most je, kakor vsa pot, pokrit s snegom. Čez je tekla snežna voda, ki je zamrznila; to se je večkrat ponovilo, in tako je bila slednjič vsa soteska in tudi usesta pokrita z naravno ledeno odejo, a tako tanko, da

bi komaj držala človeka in niti videti ni, kje da je most.

Most je pač tako trden, da nosi konja ali še celo obloženo kamelo, pod težkim avtom pa bi se gotovo zrušil.

(Dalje prihodnjič.)

Iz življenjske zgodovine Jakupima Burgita.

Vsa nesrečna je bila njegova teta,

ker je kljub svojim 40 letom morala hoditi ob palicah, ker so ji kurja ošesa in otrdela koža na podplatih pri vsakem koraku delala silne bolečine. Zato je bila na cesti mladini v posmeh in bi bila še sedaj, da ji ni pomagal »Rabi Burgit«. Ker je bil dobrega srca, ni mogel gledati, da mornjo ljudje tako nesrečno stopajo po svetlu ter ji je ponudil svoj obliž proti kurjim ošesom. Položila ga je, kakor predpisano na kurje oko in že čez nekaj ur so bolečine popustile in po 4 dneh je že prvo kurje oko s korenino vred izluščila. Brzo si je kupila v bližnji lekarni nekaj nadaljnjih zavojčkov, s katerimi je zdravila še druga kurja ošesa. Ker je tudi pridno uporabljala kopeli z Burgitom, je kmalu zopet lahkih nog hodila po cestah in je že po 14 dneh postavila palice v kot, kjer stojita še sedaj.

Lečite tudi vi noge s preparati Burgit, pa Vam bodo noge zopet mlade in zdrave. Vi sami pa življenja vesel.

Ako Burgit-preparatov v svoji bližini ne bi mogli dobiti, dajte si poslati popolno Burgit-opremo za negovanje nog, sestojajo iz dvojnega zavoja Burgit-sredstva zoper kurja ošesa in Burgit-obliža za stopala, in iz treh dvojnih zavojčkov Burgit-kopeli za noge (zadostujočih za 6 kopelji) za prednostno ceno 50 Din. naravnost od našega glavnega zastopnika, Ljubeke.

Ivan Svetec, Novomesto.

Burgit-kemično-farmaceutični proizvodi, družba z omejeno zavezo, Freilassing, Bayern.

Važno!

Štirinile

Nadaljevanje sledi

PREVZETJE TRGOVINE.

Čast mi je p. n. občinstvu vladno sporočiti, da sem prevzel od gosp. Vilko Apiha trgovino z lesom in premogom v Tattenbachovi ul. 13.

Priporočam se cenj. odjemalcem, katerih želje bodem izvrševal točno, poslužujoč se solidnih cen in dobrega blaga.

Branko Mejovšek

trgovina z lesom in lesnimi izdelki ter premogom na malo in veliko Maribor, Tattenbachova ulica 13. — Telefon 457.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Din 5.—, vsaka nadaljna beseda 50 par.

Oglase

na vse liste naše kraljevine sprejema po originalni ceni. Biro »Reklama«, Beograd, Knez Mihajlova ulica 11, telefon 2639.

Trgovski uradnik

perfektno knjigovodja in korespondent, z dolgoletno prakso, išče primernega mesta pri večjem podjetju. — Ponudbe na upravo lista pod »Dobra moč«.

Uradnik

star 25 let s stalno službo ter s posestvom na Primorskem v vrednosti 250.000 Din želi znanja z inteligentno mladenko v starosti 18—24 let, ki bi imela veselje do gospodinjstva. Na premoženje ne reflektiram. Le posamezne ponudbe s sliko pod šifro »Sreča« na upravo »Nar. Dnevnik«.

Upokojenec

bivši skladiščnik, zmožen več jezikov in pisarniških del, išče mesta kot hišnik, skladiščnik, sluga, in kasant ali kaj sličnega. — Zahteve niske. — Ponudbe na upravo lista pod »Vestenc«.

Trgovski lokali

moderno urejeni, v novi zgradbi v Ljubljani, na prometni cesti blizu glavnega kolodvora se oddajo v najem. Naslov v upravi lista.

5.000 Din

posojila nujno iščem do 1. avgusta t. l. proti popolni zemljeknjižni varščini in najvišjim obrestim — da plačam zahtevo finančne prokurature in se rešim s tem neznošnih neprijetnosti, ki se vežejo s to zadevo že čez pet let. — Globočnik Goik, Kranj.

Znanja

želi akademsko naobražena gospodična z inteligentnim gospodom v starosti od 22—24 let, s katerim bi lahko konverzirala v nemščini in francoščini. Ponudbe je vpsolati s sliko na upravo »Narod. Dnevnik« pod »Nada«.

Službo blagajničarke

išče gospodična, večša tudi vseh pisarniških del. — Ponudbe prosijo na upravo lista pod »Blagajničarka«.

Fižol za kuho

mešane vrste kg Din 1-75
čiste vrste kg Din 2-25
prodaja

Sever & Komp., Ljubljana.

Pisarniška moč

(začetnica) z znanjem slovenščine in nemščine se sprejme takoj. Ponudbe na upravo lista pod »Dobrovoljna«.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z. o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

➡ Zahtevajte ponudbo! ➡

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta šte. 1a, II. nadstropje.

Ing. Kavčič Janko

univerzitetni asistent

Emica Kavčič roj. Orehek

poročena

V Ljubljani - Sp. Šiška, dne 1. avgusta 1925

LJUBLJANSKA POSOJILNICA

r. z. z. o. z. v Ljubljani
MESTNI TRG ŠT. 6

sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše.

VEČJE IN STALNE VLOGE OBRESTUJE PO DOGOVORU.

Posojila daje proti popolni varnosti na vknjižbe, poroštva in proti zastavitvi.

Naročajte in širite »NARODNI DNEVNIK«!

Kolesa in šivalne stroje kupujte edino le pri

Josip Petelinc-u

znamko

Grizner, Phönix in Adler ter posamezne dele za kolesa in stroje, pneumatike, Igle Lamerr. Ljubljana, blizu Prešernovega spomenika. Pouk v vezanju je brezplačen.

Na veliko!

Na malo!

V zobozdravniški ordinaciji

dr. A. Praunseis-a

se ne ordinira od 3. do 16. avgusta.

Kurja očesa

Najbolje sredstvo proti kurjim očesom

Zaščitni znak

Skladišče v lekarnah ali drogerijah naravnost iz tvornice in glavnega skladišča.

M. HANJAK, lekarinar, Sisak.

Kupujte samo pri JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA

otroške majce, damske nogavice, kopalne hlače, kravate, naramnice, galanterijo, dišeka mila, palice, nahrbtnike, najnižja cena na veliko in malo blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

TISKARNA „MERKUR“

TRG. IND. D. D.

Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. Lastna knjigovoznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552